

SADRŽAJ

UVOD	2
I. GODIŠNJA RAZMJENA VOJNIH INFORMACIJA	4
INFORMACIJE O VOJNIM SNAGAMA	4
PODACI O GLAVnim SUSTAVIMA NAORUŽANJA I OPREME	7
INFORMACIJE O PLANOVIMA ZA UVODENJE GLAVnih SUSTAVA NAORUŽANJA I OPREME	7
II. OBRAMBENO PLANIRANJE	9
RAZMJENA INFORMACIJA	9
POJAŠNENJE, OCJENA I DIJALOG	11
MOGUĆE DODATNE INFORMACIJE	12
III. SMANJENJE OPASNOSTI.....	13
MEHANIZAM SAVJETOVANJA I SURADNJE U SVEZI S NEUOBIČAJENIM VOJnim DJELOVANJEM	13
SURADNJA U SVEZI S OPASnim INCIDENTIMA VOJNE PRIRODE	14
DOBROVOLJNO PRIHVAĆANJE POSJETA RADI UKLANJANJA ZABRINUTOSTI ZBOG VOJnih AKTIVNOSTI	15
IV. KONTAKTI.....	16
POSJETI ZRAČnim BAZAMA	16
PROGRAM VOJnih KONTAKATA I SURADNJE	17
VOJni KONTAKTI	17
VOJNA SURADNJA	18
DEMONSTRACIJA NOViH VRSTA GLAVnih SUSTAVA NAORUŽANJA I OPREME	20
INFORMIRANje O PLANIRANIM KONTAKTIMA	20
IV. PRETHODNO IZVJEŠĆIVANje (NOTIFIKACIJA) O NEKIM VOJnim AKTIVNOSTIMA	21
VI. PROMATRANje ODREĐENIH VOJnih AKTIVNOSTI	26
VII. GODIŠnJI KALENDARI	30
VIII. ODREDBE U SVEZI S OGRANIČENJIMA	32
IX. UDOVOLJAVANje I PROVjERA	34
INSPEKCIJA (NADZOR)	34
OCJENA (EVALVACIJA)	39
X. REGIONALNE MJERE	45
XI. GODIŠnJI SASTANAK RADI OCJENE PROVEDBE	48
XII. ZAVRŠne ODREDBE	49
KOMUNIKACIJSKA MREŽA OESt-A	49
OSTALE ODREDBE	49
PROVEDBA	49
DODACI	51
BILJEŠKE	61

BEĆKI DOKUMENT 1999.

O PREGOVORIMA O MJERAMA ZA GRADNJU POVJERENJA I SIGURNOSTI

(1)

Predstavnici država sudionica Organizacije o europskoj sigurnosti i suradnji (OESSION), Albanije, Andore, Armenije, Austrije, Azerbejdžana, Belgije, Bjelorusije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Cipra, Češke Republike, Danske, Estonije, Finske, Francuske, Grčke, Gruzije, Hrvatske, Irske, Islanda, Italije, bivše jugoslavenske Republike Makedonije, Jugoslavije*, Kanade, Kazahstana, Kirgistana, Latvije, Lihtenštajna, Litve, Luksemburga, Madžarske, Malte, Moldove, Monaka, Nizozemske, Norveške, Njemačke, Poljske, Portugala, Rumunjske, Ruske Federacije, San Marina, Sjedinjenih Američkih Država, Slovačke Republike, Slovenije, Svetе Stolice, Španjolske, Švedske, Švicarske, Tadžikistana, Turkmenistana, Turske, Ujedinjenog Kraljevstva, Ukrajine i Uzbekistana sastali su se u Beču u skladu s odredbama što se odnose na Konferenciju o mjerama za gradnju povjerenja i sigurnosti, te o razoružanju u Europi, sadržanima u završnim dokumentima Madridskoga, Bečkoga i Helsinškoga sastanka KESS-a.

(2)

Pregovori su vođeni od 1989. do 1999. godine.

(3)

Države sudionice podsjetile su da je svrha Konferencije o mjerama za gradnju povjerenja i sigurnosti te o razoružanju u Europi, kao bitnoga i sastavnog dijela multilateralnog procesa što ga je započela Konferencija o europskoj sigurnosti i suradnji, postupno poduzimanje novih, djelotvornih i konkretnih akcija namijenjenih postizanju napretka u jačanju povjerenja i sigurnosti, te u postizanju razoružanja, kako bi se time provela i izrazila dužnost država da se suzdrže od prijetnje silom ili uporabe sile u svojim međusobnim odnosima kao i u međunarodnim odnosima općenito.

(4)

Države sudionice priznale su da uzajamno komplementarne mjere gradnje povjerenja i sigurnosti, što se usvajaju ovim Dokumentom i koje su u skladu s mandatom Madridskoga**, Bečkoga i Helsinškoga sastanka KESS-a, služe svojim opsegom i prirodom, te provedbom, jačanju povjerenja i sigurnosti među državama sudionicama.

(5)

Države sudionice podsjetile su na Deklaraciju o suzdržavanju od prijetnje silom ili uporabe sile, sadržanu u člancima (9) do (27) dokumenta Stockholmske konferencije i naglasile njezinu trajnu valjanost u svjetlu Pariške povelje za novu Europu.

* Odbor visokih dužnosnika KESS-a suglasio se na sastanku održanom 13. prosinca 1992. godine da će njegova odluka od 8. srpnja 1992. godine o suspenziji sudjelovanja Jugoslavije u KESS-u ostati na snazi, te da će je ponovno ispitati, kako je prikladno.

** Područje primjene mjera za gradnju povjerenja i sigurnosti u skladu s uvjetima madridskoga mandata navedeno je u Dodatku I.

(6)

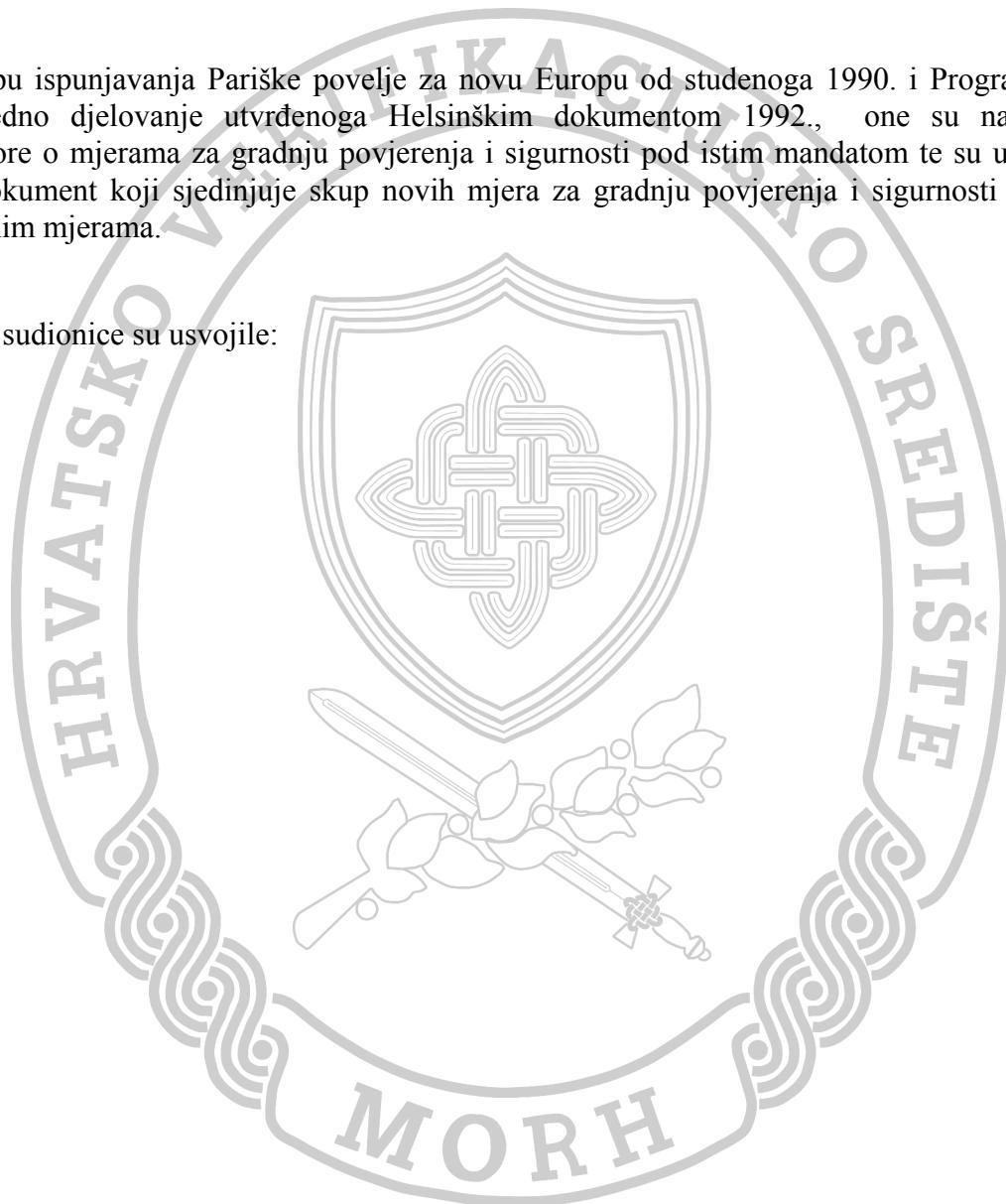
Države sudionice usvojile su 17. studenoga 1990. Bečki dokument 1990. koji se temeljio na mjerama za gradnju povjerenja i sigurnosti sadržanima u dokumentu Stockholmske konferencije 1986. i nadopunio navedene mjere. Države sudionice usvojile su 4. ožujka 1992. Bečki dokument 1992. koji se temeljio na mjerama za gradnju povjerenja i sigurnosti sadržanima u Bečkom dokumentu 1990. i nadopunio navedene mjere. Na isti način, države sudionice usvojile su 28. studenoga 1994. godine Bečki dokument 1994.

(7)

U sklopu ispunjavanja Pariške povelje za novu Europu od studenoga 1990. i Programa za neposredno djelovanje utvrđenoga Helsinškim dokumentom 1992., one su nastavile pregovore o mjerama za gradnju povjerenja i sigurnosti pod istim mandatom te su usvojile ovaj dokument koji sjedinjuje skup novih mjera za gradnju povjerenja i sigurnosti s prije usvojenim mjerama.

(8)

Države sudionice su usvojile:

I. GODIŠNJA RAZMJENA VOJNIH INFORMACIJA

INFORMACIJE O VOJNIM SNAGAMA

(9)

Države sudionice godišnje će razmjenjivati informacije o svojim vojnim snagama, tj. vojnem ustroju, ljudstvu i glavnim sustavima naoružanja i opreme, kako je niže specificirano, u području primjene mjera za gradnju povjerenja i sigurnosti (MGPS). Države sudionice koje ne posjeduju vojnih snaga koje bi podlijegale izvješćivanju će u tom smislu obavijestiti sve ostale države sudionice.

(10)

Informacije će se pružati u dogovorenom formatu svim ostalim državama sudionicama najkasnije do 15. prosinca svake godine. Informacije će vrijediti od 1. siječnja iduće godine i obuhvaćat će:

(10.1)

1. Informacije o ustroju zapovijedanja i upravljanja vojnim snagama navedenima pod 2. i 3. točkom, uz navođenje oznaka i pripadnosti za sve postrojbe* i jedinice** na svakoj razini zapovijedanja od vrha sve do uključivo brigade/pukovnije ili ekvivalentne razine. Te će informacije biti oblikovane tako da se razlikuju jedinice od postrojba.

(10.1.1)

Svaka država sudionica koja pruža informacije o vojnim snagama priložit će izjavu s navodom ukupnog broja obuhvaćenih jedinica i odgovarajuće kvote godišnjih evalvacijskih posjeta kako je predviđeno člankom (109).

(10.2)

2. Za svaku postrojbu i borbenu jedinicu*** kopnenih snaga od vrha do uključivo brigade/pukovnije ili ekvivalentne razine, informacije će obuhvaćati ovo:

(10.2.1) Oznaku i pripadnost;

(10.2.2) Informacije o tome je li jedinica aktivna ili neaktivna****;

(10.2.3) Uobičajeni mirnodopski položaj stožera označen točnim zemljopisnim izrazima i/ili koordinatama;

* U ovom kontekstu, postrojbe obuhvaćaju armije, korpuze i divizije te njihove ekvivalente.

** U ovom kontekstu, jedinice obuhvaćaju brigade, pukovnije i njihove ekvivalente.

*** U ovom kontekstu, borbene jedinice obuhvaćaju oklopne, mehanizirane, motorizirane pješačke, topničke, borbene inženjerijske jedinice i jedinice zrakoplovstva kopnenih snaga. Također se obuhvaćene i zračnotransportne i zračnodesantne borbene jedinice.

**** U ovom kontekstu, neaktivne postrojbe ili jedinice jesu one koje su popunjene s 0 do 15 posto formacijskoga borbenog sastava. Ovaj izraz uključuje postrojbe i jedinice male jačine.

- (10.2.4) Formacijsku mirnodopsku jačinu u ljudstvu;
- (10.2.5) Glavne formacijske sustave naoružanja i opreme, uz navod broja svakog tipa sljedećega naoružanja/opreme:
- (10.2.5.1) - borbenih tenkova;
 - (10.2.5.2) - helikoptera;
 - (10.2.5.3) - oklopnih borbenih vozila (oklopni transporteri, oklopna pješačka borbena vozila, borbena vozila s teškim naoružanjem);
 - (10.2.5.4) - vozila sličnih oklopnim transporterima i oklopnim pješačkim borbenim vozilima;
 - (10.2.5.5) - uređaja za lansiranje vođenih protutenkovskih raketa koji su trajno montirani na oklopna vozila ili su njihov sastavni dio;
 - (10.2.5.6) - samohodnih i vučnih topničkih oružja, minobacača i višecijevnih bacača raketa (kalibra 100 mm i više);
 - (10.2.5.7) - oklopnih vozila za postavljanje mostova.
- (10.3) Za planirana povećanja ljudstva iznad brojeva navedenih u izvješćima prema članku (10.2.4) na dulje od 21 dan i za više od 1.000 vojnika po svakoj aktivnoj borbenoj jedinici, te za više od 3.000 vojnika po svakoj aktivnoj postrojbi, isključivši povećanja ljudstva u podređenim postrojbama i/ili borbenim jedinicama postrojbe koje podliježu izvješćivanju prema članku kao i
- (10.3.1) za svaku neaktivnu postrojbu i neaktivnu borbenu jedinicu za koju se planira privremeno aktiviranje radi rutinskog vojnog djelovanja ili u bilo koju drugu svrhu s više od 2.000 vojnika i na dulje od 21 dan,
 - (10.3.2) u godišnjoj razmjeni vojnih informacija pružit će se dodatne informacije i to:
 - (10.3.2.1) - oznaka i pripadnost postrojbe ili borbene jedinice;
 - (10.3.2.2) - svrha povećanja ili aktiviranja;
 - (10.3.2.3) - za aktivne postrojbe i borbene jedinice, planirani broj vojnika iznad jačine u ljudstvu naznačene u članku (10.2.4) ili, za neaktivne postrojbe i borbene jedinice, broj vojnika angažiranih tijekom razdoblja aktiviranja;
 - (10.3.2.4) - početni i završni datum predviđenoga povećanja ljudstva ili aktiviranja;
 - (10.3.2.5) - planirana lokacija/područje aktiviranja;

- (10.3.2.6) - broj svakog tipa glavnih sustava naoružanja i opreme prema člancima (10.2.5.1) do (10.2.5.7) što će se prema planu koristiti tijekom razdoblja povećanja ljudstva ili aktiviranja.

(10.3.3)

Kad se informacije što ih treba pružiti prema člancima (10.3) do (10.3.2.6) ne mogu pružiti prilikom godišnje razmjene vojnih informacija, ili ako dođe do promjena već pruženih informacija, potrebne informacije dostaviti će se najmanje 42 dana prije stupanja na snagu navedenog povećanja ljudstva ili privremenog aktiviranja, ili, u slučajevima u kojima će se povećanje ljudstva ili privremeno aktiviranje izvršiti bez prethodne obavijesti trupama što će biti uključene, najkasnije u vrijeme kad navedeno povećanje ili aktiviranje stupa na snagu.

(10.4)

Za svaku amfibijsku postrojbu i amfibijsku borbenu jedinicu* koja je stalno smještena u području primjene od vrha sve do uključivo brigade/pukovnije ili ekvivalentne razine, informacije će obuhvaćati gore navedene stavke.

(10.5)

3. Za svaku zrakoplovnu postrojbu i zrakoplovnu borbenu jedinicu** zrakoplovnih snaga, zrakoplovstva protuzračne obrane i vojnopolomorskog zrakoplovstva sa stalnom bazom na kopnu od vrha sve do uključivo zrakoplovne brigade/pukovnije ili ekvivalentne razine, informacije će obuhvaćati ovo:

- (10.5.1) Oznaku i pripadnost;
- (10.5.2) Uobičajeni mirnodopski položaj stožera naznačen točnim zemljopisnim izrazima i/ili koordinatama;
- (10.5.3) Uobičajeni mirnodopski položaj jedinice uz naznaku zrakoplovne baze ili vojnog uzletišta na kojem se nalazi baza jedinice, uz navođenje:
 - (10.5.3.1) - oznake ili, ako se to može primijeniti, imena zrakoplovne baze ili vojnog uzletišta i
 - (10.5.3.2) - položaja baze ili uzletišta naznačenog točnim zemljopisnim izrazima i/ili koordinatama.
- (10.5.4) Mirnodopsku formacijsku jačinu u ljudstvu***

* Borbene jedinice kako je gore definirano.

** U ovom kontekstu, zrakoplovne borbene jedinice jesu one u kojima su prema formacijskoj pretežito većina zrakoplova borbeni zrakoplovi.

*** Iznimno, ove podatke ne treba dostavljati za zrakoplovstvo protuzračne obrane.

- (10.5.5) Broj svakog tipa:

- (10.5.5.1) - borbenih zrakoplova;
 - (10.5.5.2) - helikoptera
- koji su formacijski u sastavu svake postrojbe ili jedinice.

PODACI O GLAVNIM SUSTAVIMA NAORUŽANJA I OPREME

(11)

Države sudionice razmijenit će podatke o svojim glavnim sustavima naoružanja i opreme kako je predviđeno odredbama o Informacijama o vojnim snagama u području primjene MGPS.

(11.1)

Podaci o postojećim sustavima naoružanja i opreme bit će, ukoliko već nisu, dostavljeni jednom svim ostalim državama sudionicama najkasnije kada ovaj dokument stupa na snagu.

(11.2)

Podatke o novim tipovima ili verzijama glavnih sustava naoružanja i opreme svaka će država dostaviti prilikom prve dostave svojih planova uvođenja odgovarajućih sustava u skladu s člancima (13) i (14) ili najkasnije do vremena prvog uvođenja odgovarajućih sustava u području primjene MGPS. Ako je neka država sudionica već dostavila podatke o istom novom tipu ili verziji, ostale države sudionice mogu, ako je to primjereni, potvrditi valjanost tih podataka s obzirom na svoj sustav, uz navođenje nacionalne nomenklature ukoliko je drukčija.

(11.3)

Države sudionice izvijestit će jedna drugu kada neki tip ili verzija glavnoga sustava naoružanja i opreme više ne budu u službi u njihovim oružanim snagama.

(12)

Za svaki tip ili verziju glavnih sustava naoružanja i opreme dostaviti će se podaci prema elementima navedenima u Dodatku III.

INFORMACIJE O PLANOVIMA ZA UVOĐENJE GLAVNIH SUSTAVA NAORUŽANJA I OPREME

(13)

Države sudionice će godišnje razmjenjivati informacije o svojim planovima za uvođenje glavnih sustava naoružanja i opreme kako je predviđeno odredbama o Informacijama o vojnim snagama u području primjene MGPS.

(14)

Informacije će se pružiti, u dogovorenom formatu, svim ostalim državama sudionicama najkasnije 15. prosinca svake godine. Informacije će se odnositi na planove za iduću godinu te će obuhvatiti:

- (14.1) Tip i naziv sustava naoružanja/opreme koji će biti uveden;
- (14.2) Ukupan broj svakog sustava naoružanja/opreme;

- (14.3) Kad god je to moguće, broj svakog sustava naoružanja/opreme koji bude dodijeljen svakoj postrojbi ili jedinici;
- (14.4) Opseg u kojem će uvedeni sustavi dopunjavati ili zamjenjivati postojeće sustave naoružanja/opreme.

II. OBRAMBENO PLANIRANJE*

RAZMJENA INFORMACIJA

(15) Opće odredbe

Države sudionice će svake godine razmjenjivati informacije u skladu s člancima (15.1) do (15.4), kako bi se osigurala otvorenost u pogledu srednjoročnih i dugoročnih namjera svake države sudionice u području OEŠ-a, u vezi s veličinom, organizacijom, izobrazbom i opremom njezinih oružanih snaga, kao i u području obrambene politike, doktrine i proračuna u povezanosti s rečenim, pridržavajući se nacionalne prakse i pružajući okvir za dijalog između država sudionica, uključujući i obavijest o datumu kada su nadležna državna odobrila vojni proračun za nastupajuću godinu, uz navođenje naziva tih tijela. Te će se informacije dati svim ostalim državama sudionicama najkasnije tri mjeseca pošto nadležna državna tijela odobre vojni proračun, o kojem govorи članak (15.4.1).

Države sudionice koje, iz bilo kojega razloga, ne budu u mogućnosti udovoljiti gore utvrđenom roku, dostavit će obavijest o kašnjenju, s objašnjenjem razloga kašnjenja, i uz navod očekivanoga datuma stvarne dostave informacije.

Države sudionice koje ne posjeduju oružanih snaga pa stoga nemaju informacija koje bi trebale pružiti u skladu s ovim poglavljem Bečkoga dokumenta, u tom će smislu obavijestiti sve ostale države sudionice.

Tu će obavijest države sudionice koje ne posjeduju oružanih snaga dostaviti zajedno s Godišnjom razmjenom vojnih informacija (članak (9)) najkasnije 15. prosinca svake godine za godinu koja slijedi.

(15.1) Obrambena politika i doktrina

Države sudionice će u pismenoj izjavi prikazati:

- (15.1.1) svoju obrambenu politiku, uključujući i vojnu strategiju/doktrinu kao i promjene;
- (15.1.2) nacionalnu proceduru što je primjenjuju pri obrambenom planiranju, uključujući i faze planiranja obrane, institucije uključene u proces odlučivanja kao i promjene u toj proceduri;
- (15.1.3) svoju trenutnu personalnu politiku i najvažnije promjene u njoj.

Ukoliko su podaci pruženi u skladu s ovom točkom ostali nepromijenjenima, države sudionice mogu se pozvati na prethodno razmijenjene informacije.

* Primjena mjera koje se odnose na obrambeno planiranje nije ograničena područjem primjene MGPS iz Dodatka I.

(15.2) Planiranje snaga

Države sudionice će u pismenoj izjavi dati općenit prikaz:

- (15.2.1) veličine, organizacije, ljudstva, glavnih sustava oružja i opreme i rasporeda svojih oružanih snaga;
- (15.2.2) rasporeda svojih oružanih snaga i predviđenih promjena u vezi s tim.
- (15.2.3) S obzirom na reorganizaciju obrambene strukture u stanovitom broju država sudionica, slične će se informacije pružiti i o ostalim snagama, uključujući paravojne snage, na dobrovoljnoj osnovi i kako je prikladno;
- (15.2.3.1) opseg i stanje informacija o tim snagama ponovno će se ispitati nakon što status tih snaga bude dalje definiran u procesu reorganizacije.
- (15.2.4) programa izobrazbe svojih oružanih snaga te planiranih promjena u idućim godinama;
- (15.2.5) nabave glavne opreme te važnijih programa vojne izgradnje na temelju kategorija utvrđenih u Instrumentu Ujedinjenih naroda spomenutom u članku (15.3), bilo onih koji su u tijeku ili onih koji započinju u idućim godinama, ukoliko se takvi planiraju, te implikacije takvih programa, zajedno s objašnjenjima, gdje je to odgovarajuće;
- (15.2.6) ostvarenja namjera o kojima je ranije izviješteno u skladu s ovim člankom.

Radi olakšavanja razumijevanja pruženih informacija, države sudionice se mogu poslužiti opisnim grafičkim prikazima i zemljovidima, gdje god je to primjenljivo.

- (15.2.7) Ukoliko se ne predviđaju nikakve promjene, to valja navesti gdje je primjenljivo.

(15.3) Informacije o prošlim izdacima

Države sudionice će izvijestiti o svojim izdacima za obranu u prethodnoj fiskalnoj godini na temelju kategorija utvrđenih u Instrumentu Ujedinjenih naroda za standardizirano izvješćivanje o vojnim izdacima, prihvaćenom 12. prosinca 1980. godine.

Osim toga, pružit će sva odgovarajuća pojašnjenja, ukoliko je to nužno, o mogućim neslaganjima između izdataka i prethodno prijavljenog proračuna, te podatak, izražen u postotku, o odnosu vojnog proračuna prema bruto nacionalnom proizvodu.

(15.4) Informacije o proračunu

Dostavit će se pismena izjava s informacijama, kad su dostupne (npr. o bitnim i objavlјivim činjenicama, iznosima i procjenama koje se razmatraju u procesima obrambenog planiranja opisanoga u članku (15.1.2)):

- (15.4.1) O idućoj fiskalnoj godini:

- (15.4.1.1) proračunski iznosi na temelju kategorija utvrđenih Instrumentom UN-a spomenutim u članku (15.3);
- (15.4.1.2) stanje proračunskih iznosa.

Države sudionice će osim toga pružiti informacije, koliko je god to moguće, o:

- (15.4.2) Dvjema fiskalnim godinama koje slijede nastupajuću fiskalnu godinu:
- (15.4.2.1) najbliže procjene izdataka za obranu prema stavkama na temelju kategorija utvrđenih Instrumentom UN-a spomenutim u članku (15.3);
- (15.4.2.2) stanje tih procjena.
- (15.4.3) Zadnjim dvjema godinama nastupajućega petogodišnjega fiskalnoga razdoblja:
- (15.4.3.1) najbliže procjene navodeći ukupan iznos i iznose za sljedeće tri glavne kategorije:
 - operativne troškove
 - nabavu i izgradnju
 - istraživanje i razvoj
- (15.4.3.2) stanje tih procjena.
- (15.4.4) Objasnjenja
- (15.4.4.1) Oznaka godine koja je poslužila kao osnova za ekstrapoliranje i
- (15.4.4.2) pojašnjenja podataka navedenih prema člancima (15.3) i (15.4), osobito s obzirom na inflaciju.

POJAŠNJENJE, OCJENA I DIJALOG

- (15.5) Zahtjev za pojašnjenje

Radi veće jasnoće, svaka država sudionica može zatražiti od druge države sudionice pojašnjenje pruženih informacija. Pitanja treba predati u roku od dva mjeseca nakon primanja informacije države sudionice. Države sudionice će uložiti svaki napor kako bi odgovorile na ta pitanja u cijelosti i brzo. Te razmjene treba shvatiti kao sasvim informativne. Pitanja i odgovori mogu se prenijeti i svim drugim državama sudionicama.

- (15.6) Godišnji sastanci

Ne isključujući mogućnost ad hoc rasprava o informacijama i pruženim pojašnjenjima, države sudionice održavat će svake godine sastanak na kojem će se voditi ciljan i organiziran dijalog radi rasprave o pitanjima planiranja obrane. Godišnji sastanak za ocjenu provedbe predviđen Poglavlјem X Bećkog dokumenta može poslužiti za tu svrhu. Te se rasprave mogu proširiti kako bi obuhvatile metodologiju obrambenog planiranja i implikacije koje proizlaze iz pruženih informacija.

(15.7) Seminari OESS-a o vojnoj doktrini za visoke dužnosnike

Države se sudionice također pozivaju na održavanje povremenih seminara o vojnoj doktrini za visoke dužnosnike, sličnih onima već održanima.

(15.8) Studijski posjeti

Radi boljega upoznavanja s nacionalnim procedurama planiranja obrane i radi promicanja dijaloga, svaka država sudionica može organizirati studijske posете za predstavnike ostalih država sudionica OESS-a kako bi se sastali s dužnosnicima institucija koje sudjeluju u obrambenom planiranju i s odgovarajućim tijelima kao što su vladine agencije (za planiranje, financije, gospodarstvo), s dužnosnicima u ministarstvu obrane, glavnom stožeru i relevantnim parlamentarnim odborima.

Takve se razmjene mogu organizirati i u sklopu vojnih kontakata i suradnje.

MOGUĆE DODATNE INFORMACIJE

(15.9) Pozivaju se države sudionice da pruže sve činjenične i pisane informacije koje se odnose na planiranje obrane. Te mogu uključivati:

- (15.9.1) popis i, ako je moguće, tekst svakoga značajnijega javno objavljenoga dokumenta, na kojem bilo radnom jeziku OESS-a, u kojem se odražava njihova obrambena politika, vojna strategija i doktrina;
- (15.9.2) svaki drugi javno dostupan pisani materijal koji govori o planovima u vezi s člancima (15.1) i (15.2), npr. vojni dokumenti i/ili 'bijele knjige'.

(15.10) Te se pisane informacije mogu dostaviti Tajništvu Centra za sprečavanje sukoba, koje će distribuirati popis primljenih informacija i dati ih na uporabu na traženje.

III. SMANJENJE OPASNOSTI

MEHANIZAM SAVJETOVANJA I SURADNJE U SVEZI S NEUOBIČAJENIM VOJNIM DJELOVANJEM

(16)

U skladu sa sljedećim odredbama, države sudionice će se savjetovati i surađivati u svezi sa svim eventualnim neuobičajenim i neplaniranim aktivnostima svojih vojnih snaga izvan uobičajenoga mirnodopskog položaja, koje su (aktivnosti) vojno značajne, u području primjene MGPS i u svezi s kojima neka država sudionica izrazi zabrinutost u pogledu sigurnosti.

(16.1)

Država sudionica koja je zabrinuta zbog takve aktivnosti može uputiti zahtjev drugoj državi sudionici u kojoj se takva aktivnost odvija i zatražiti objašnjenje.

(16.1.1)

U zahtjevu treba navesti uzrok ili uzroke zabrinutosti te, u onom opsegu u kojem je to moguće, vrstu i položaj odnosno područje aktivnosti.

(16.1.2)

Objašnjenje je potrebno dati u roku od najviše 48 sati.

(16.1.3)

U objašnjenju treba navesti odgovore na postavljena pitanja, kao i sve bitne informacije kako bi se pojasnila aktivnost i uklonila zabrinutost.

(16.1.4)

Zahtjev i odgovor bit će odmah prenijeti svim ostalim državama sudionicama.

(16.2)

Pošto je razmotrila odgovor, država koja je podnijela zahtjev može zatražiti sastanak s državom koja je odgovorila radi rasprave o tom pitanju.

(16.2.1)

Navedeni će se sastanak sazvati u roku od najviše 48 sati.

(16.2.1.1)

Zahtjev za sazivanje navedenog sastanka odmah će se prenijeti svim državama sudionicama.

(16.2.1.2)

Država koja je podnijela zahtjev i država koja je odgovorila imaju pravo pozvati ostale zainteresirane države sudionice, osobito one koje su također izrazile zabrinutost ili bi mogle biti uključene u predmetnu aktivnost, da sudjeluju na sastanku.

(16.2.1.3)

Navedeni će se sastanak održati na mjestu što ga uzajamno dogovore država koja je podnijela zahtjev i država koja je odgovorila. Ako se ne postigne suglasnost, sastanak će se održati pri Centru za sprečavanje sukoba.

(16.2.1.4)

Sastanak će se održati pod predsjedanjem predsjedavajućega OEŠ-a ili pod predsjedanjem njegova predstavnika.

(16.2.1.5)

Nakon odgovarajućih konzultacija, predsjedavajući OEŠ-a ili njegov predstavnik, pripremit će i odmah poslati izvješće o sastanku svim državama sudionicama.

(16.3)

Država koja je podnijela zahtjev jednako kao i država koja je odgovorila mogu zahtijevati sastanak svih država sudionica.

(16.3.1)

Predsjedavajući OEŠ-a ili njegov predstavnik će u roku od 48 sati sazvati navedeni sastanak, na kojem će država koja je podnijela zahtjev i država koja je odgovorila iznijeti svoja stajališta. Potrudit će se u dobroj vjeri kako bi pridonijele prihvatljivom rješenju za obje.

(16.3.1.1)

Stalni odbor i Forum za suradnju u pitanjima sigurnosti zajednički će poslužiti kao forum za navedeni sastanak.

(16.3.1.2)

Stalni odbor i Forum za suradnju u pitanjima sigurnosti zajednički će ocijeniti situaciju. U skladu s tom ocjenom, mogu se državama koje su uključene u to pitanje preporučiti odgovarajuće mjere za stabiliziranje stanja i zaustavljanje aktivnosti koje su dale povoda zabrinutosti.

SURADNJA U SVEZI S OPASNIM INCIDENTIMA VOJNE PRIRODE

(17)

Države sudionice će surađivati prijavljujući i pojašnjavajući opasne incidente vojne prirode u području primjene MGPS kako bi spriječile moguće nesporazume i ublažile djelovanje takvih incidenata na drugu državu sudionicu.

(17.1)

Svaka će država sudionica odrediti točku za vezu u slučaju takvih opasnih incidenata te će o tome obavijestiti sve ostale države sudionice. Popis takvih točaka bit će na raspolaganju pri Centru za sprečavanje sukoba.

(17.2)

U slučaju takvog opasnog incidenta, države sudionice čije su vojne snage upletene u incident moraju hitno dostaviti raspoložive informacije drugim državama sudionicama. Svaka država sudionica na koju takav incident utječe može, također, zahtijevati pojašnjenje primjereno okolnostima. Na takve zahtjeve treba odmah odgovoriti.

(17.3)

Države sudionice mogu raspravljati o pitanjima u svezi s informacijama o navedenim opasnim incidentima na sastancima Centra za sprečavanje sukoba ili prilikom Godišnjeg sastanka radi ocjene provedbe mjera.

(17.4)

Te odredbe neće utjecati na prava i obveze država sudionica što proistječe iz bilo kojega međunarodnog sporazuma o opasnim incidentima, niti isključuju dodatne metode prijavljivanja i pojašnjavanja opasnih incidenata.

DOBROVOLJNO PRIHVAĆANJE POSJETA RADI UKLANJANJA ZABRINUTOSTI ZBOG VOJNIH AKTIVNOSTI

(18)

Kako bi se lakše uklonila zabrinutost zbog vojnih aktivnosti u području primjene MGPS, državama sudionicama se preporučuje da pozovu druge države sudionice da sudjeluju u posjetima na teritoriju države domaćina u kojima bi mogao postojati uzrok za navedenu zabrinutost. Takvim pozivima neće se dovoditi u pitanje postupci navedeni u člancima (16) do (16.3).

(18.1)

Države pozvane da sudjeluju u takvim posjetima uključivat će države za koje se smatra da su zabrinute. U doba slanja poziva, država domaćin će obavijestiti sve ostale države sudionice o svojoj namjeri da organizira posjet, navodeći razloge posjeta, područje koje će se posjetiti, pozvane države i opći raspored posjeta.

(18.2)

Raspored navedene posjete, uključujući broj predstavnika drugih država sudionica koje će biti pozvane, određivat će po vlastitom sudu država domaćin koja će snositi troškove u zemlji. Država domaćin mora osigurati učinkovitost posjeta, uz najveću otvorenost te sigurnost pozvanih predstavnika. Država domaćin mora, također, uzeti u obzir, onoliko koliko je to moguće, želje pozvanih predstavnika glede itinerara posjeta. Država domaćin i države iz koje potječu pozvani predstavnici mogu svim ostalim državama sudionicama dostaviti zajedničke ili pojedinačne osvrte o posjetu.

IV. KONTAKTI

POSJETI ZRAČNIM BAZAMA

(19)

Svaka država sudionica sa zračnim borbenim jedinicama prijavljenima u skladu s člankom (10) organizirat će posjete predstavnika svih ostalih država sudionica jednoj od svojih uobičajenih mirnodopskih zračnih baza¹ u kojoj su smještene navedene jedinice kako bi se posjetiteljima upriličilo praćenje aktivnosti u zračnoj bazi, uključujući i pripreme za obavljanje funkcija zračne baze, i omogućilo stjecanje dojma o približnom broju uzlijetanja i vrsti letačkih zadataka.

(20)

Svaka država sudionica organizirat će barem jedan takav posjet tijekom bilo kojega petogodišnjeg razdoblja. Novi zajednički plan država sudionica za organiziranje posjeta zračnim bazama u petogodišnjim razdobljima započeo je 1. siječnja 1997. godine.

O prethodnim naznakama država sudionica glede budućih programa takvih posjeta za sljedeću godinu (godine) može se raspravljati na godišnjim sastancima posvećenima ocjeni provedbe.

(21)

Pozvat će se, u pravilu, do dva posjetitelja iz svake države sudionice.

(22)

Ako je zračna baza koja se posjećuje smještena na teritoriju druge države sudionice, pozive će uputiti država sudionica na čijem se teritoriju nalazi zračna baza (država domaćin). U takvim će se slučajevima u pozivu odrediti odgovornosti domaćina što ih ta država delegira državi sudionici koja organizira posjet.

(23)

Država koja organizira posjet utvrdit će program posjeta u koordinaciji s državom domaćinom, ukoliko je primjenljivo. Posjetitelji će se pridržavati uputa države koja organizira posjet u skladu s odredbama ovoga dokumenta.

(24)

Modaliteti posjeta zračnim bazama bit će usklađeni s odredbama sadržanima u Dodatku IV.

(25)

Pozvana država može odlučiti hoće li poslati vojne i/ili civilne posjetitelje, uključujući osoblje akreditirano u državi domaćinu. Vojni će posjetitelji nositi prikladne odore i oznake tijekom posjeta.

(26)

Posjet zračnoj bazi trajat će najmanje 24 sata.

(27)

Tijekom posjeta posjetitelji će biti obaviješteni o svrsi i funkcijama zračne baze i o tekućim aktivnostima u njoj, uz pružanje odgovarajućih informacija o organizaciji i djelovanju zračnih snaga kako bi se objasnila posebna uloga i pripadnost zračne baze. Država koja

organizira posjet omogućit će posjetiteljima promatranje dnevnih aktivnosti u bazi tijekom posjeta.

(28)

Posjetitelji će moći komunicirati sa zapovjednicima i vojnicima, uključujući zapovjednike i vojnike jedinica za potporu/logističkih jedinica stalno smještenih u zračnoj bazi. Posjetitelji će moći pogledati sve vrste letjelica koje su smještene u zračnoj bazi.

(29)

Pri kraju će posjeta država koja organizira posjet omogućiti posjetiteljima da se sastanu međusobno, kao i s državnim dužnosnicima i višim časnicima zračne baze, radi razgovora o tijeku posjeta.

(30) PROGRAM VOJNIH KONTAKATA I SURADNJE

VOJNI KONTAKTI

(30.1)

Radi daljnje unapređenja međusobnih odnosa u interesu jačanja procesa gradnje povjerenja i sigurnosti, države sudionice će, na dobrovoljnoj bazi i na odgovarajući način, poticati i olakšavati:

- (30.1.1) - međusobne razmjene i posjete članova oružanih snaga na svim razinama, osobito one mlađih časnika i zapovjednika;
- (30.1.2) - međusobne kontakte relevantnih vojnih institucija, osobito kontakte vojnih jedinica;
- (30.1.3) - razmjene posjeta posada mornaričkih plovila i jedinica zračnih snaga;
- (30.1.4) - osiguravanje mjesta u vojnim akademijama i školama i na tečajevima za vojnu izobrazbu za pripadnike oružanih snaga država sudionica;
- (30.1.5) - korištenje objekata i sredstava za jezičnu pouku u institucijama za vojnu izobrazbu radi organiziranja učenja jezika za pripadnika oružanih snaga iz država sudionica i organiziranje jezičnih tečajeva u vojnim institucijama radi izobrazbe učitelja stranoga jezika zaposlenih u vojski država sudionica;
- (30.1.6) - međusobne razmjene i kontakte sveučilišnih i drugih stručnjaka za vojna i srodnna područja;
- (30.1.7) - aktivno sudjelovanje pripadnika oružanih snaga država sudionica, kao i civilnih stručnjaka za pitanja sigurnosti i obrambenu politiku, na konferencijama, seminarima i simpozijima i studijskim posjetima;
- (30.1.8) - izdavanje zajedničkih sveučilišnih publikacija o pitanjima sigurnosti i obrane;

(30.1.9) - organiziranje zajedničkih sportskih i kulturnih priredaba za pripadnike oružanih snaga.

VOJNA SURADNJA

Zajedničke vojne vježbe i vojna obuka

(30.2)

Države sudionice će provoditi, na dobrovoljnoj bazi i na odgovarajući način, zajedničku vojnu obuku i vježbe radi obavljanja zadataka od uzajamnog interesa.

Posjeti vojnim objektima i vojnim postrojbama i promatranje određenih vojnih aktivnosti

(30.3)

Osim u skladu s odredbama Bečkog dokumenta o posjetima zračnim bazama, svaka država sudionica će predstavnicima svih ostalih država sudionica omogućiti posjet jednom svom vojnem objektu ili vojnim postrojbama, ili promatranje vojnih aktivnosti koje su ispod razine utvrđene u Poglavlju VI. Time će se posjetiteljima ili promatračima omogućiti promatranje aktivnosti u posjećenom vojnem objektu, promatranje izobrazbe posjećene vojne postojbe odnosno promatranje izvođenja vojne aktivnosti.

(30.4)

Svaka država sudionica potrudit će se da jedan takav posjet ili promatranje organizira u bilo kojem petogodišnjem razdoblju.

(30.5)

Radi osiguranja najveće moguće učinkovitosti i ekonomičnosti, države sudionice mogu obavljati takve posjete ili promatranja u sklopu, *inter alia*, ostalih posjeta i kontakata organiziranih u skladu s odredbama Bečkog dokumenta.

(30.6)

Modaliteti posjeta zračnim vojnim bazama specificirani u člancima (19)-(29) Bečkog dokumenta, primjenjivat će se, *mutatis mutandis*, i na posjete vojnim objektima i vojnim postrojbama.

Promatrački posjeti

(30.7)

Države sudionice koje provode vojne aktivnosti koje podliježu prethodnom izvješćivanju sukladno Poglavlju V. Bečkog dokumenta, ali na razinama ispod onih specificiranih u poglavljiju VI. Bečkog dokumenta, pozivaju se da upute pozive promatračima iz ostalih država sudionica, osobito susjednih država, radi promatranja tih vojnih aktivnosti.

(30.8)

Rasporedi takvih posjeta bit će po izboru države domaćina.

Ekspertne usluge

(30.9)

Države sudionice izražavaju svoju spremnost da upute u svaku drugu državu sudionicu svoje stručnjake kako bi omogućile savjetovanje o pitanjima obrane i sigurnosti.

(30.10)

U tu će svrhu države sudionice odrediti točku za kontakt te će o tome obavijestiti sve ostale države sudionice. Popis točaka za kontakt moći će se dobiti u Centru za sprečavanje sukoba.

(30.11)

Po izboru država sudionica, međusobna priopćenja o tom predmetu mogu se prenositi kroz komunikacijsku mrežu OEŠ-a.

(30.12)

O modalitetima pružanja ekspertnih usluga dogovorit će se izravno zainteresirane države sudionice.

Seminari o suradnji u vojnem području

(30.13)

Centar za sprečavanje sukoba će, nakon odobrenja odgovarajućih tijela OEŠ-a, organizirati seminare o suradnji između oružanih snaga država sudionica.

(30.14)

Teme seminara će se prvenstveno usredotočiti na zadatke koji proizlaze iz djelovanja OEŠ-a, uključujući sudjelovanje oružanih snaga u operacijama čuvanja mira, operacijama pružanja pomoći u prirodnim nesrećama i izvanrednim stanjima, u izbjegličkim krizama i pružanju humanitarne pomoći.

Razmjena informacija o sporazumima o vojnim kontaktima i suradnji

(30.15)

Države sudionice će razmjenjivati informacije u vezi sa sporazumima, zaključenima s ostalim državama sudionicama unutar opsega ovih odredaba, o programima vojnih kontakata i suradnje.

(30.16)

Države sudionice su odlučile da će Program vojnih kontakata i suradnje biti otvoren svim državama sudionicama OEŠ-a i to za njihove ukupne oružane snage i teritorij. Ocjena provedbe ovoga Programa donosit će se na godišnjim sastancima za ocjenu provedbe (MGPS), predviđenima u Poglavlju XI.

DEMONSTRACIJA NOVIH VRSTA GLAVNIH SUSTAVA NAORUŽANJA I OPREME

(31)

Prva država sudionica koja u svojim vojnim snagama u području primjene MGPS uvede novu vrstu glavnog sustava naoružanja i opreme kako je utvrđeno odredbama o Informacijama o vojnim snagama, organizirat će što prije, ali najkasnije godinu dana pošto je započela s uvođenjem, demonstraciju za predstavnike svih ostalih država sudionica², što se može vremenski poklopiti s ostalim događajima utvrđenima ovim dokumentom.

(32)

Kad se demonstracija obavlja na teritoriju druge države sudionice, poziv će uputiti država sudionica na čijem se teritoriju izvodi demonstracija (država domaćin). U takvim će se slučajevima u pozivu odrediti odgovornosti domaćina što ih ta država delegira državi sudionicu koja organizira demonstraciju.

(33)

Država koja organizira demonstraciju utvrdit će program demonstracije u suglasnosti s državom domaćinom, ukoliko je primjenljivo. Posjetitelji će postupati poštujući upute što ih izda država koja organizira demonstraciju u skladu s odredbama ovoga dokumenta.

(34)

Modaliteti demonstriranja novih vrsta sustava glavnog naoružanja i opreme bit će usklađeni s odredbama sadržanima u Dodatku IV.

(35)

Pozvana država može odlučiti hoće li uputiti vojne i ili civilne posjetitelje, uključujući osoblje akreditirano u državi domaćinu. Vojni će posjetitelji tijekom posjeta nositi prikladne vojne odore s oznakama.

INFORMIRANJE O PLANIRANIM KONTAKTIMA

(36)

Kako bi olakšale planiranje multinacionalnih kontakata u kojima mogu sudjelovati sve države OEŠ-a, države sudionice će svake godine dostaviti informaciju o svojim planiranim kontaktima u kojoj će se navesti:

- Posjeti zračnim bazama (članci (19) – (29));
- Posjeti vojnim objektima, vojnim postrojbama i promatranje određenih vojnih aktivnosti (članci (30.3) – (30.6));
- Promatrački posjeti (članci (30.7 – 30.8));
- Demonstracija novih vrsta glavnih sustava naoružanja i opreme (članci (31) – (35)).

(37)

Navedena će se informacija dostaviti Centru za sprečavanje sukoba najkasnije do 15. studenoga svake godine i sadržavat će planove za sljedeću kalendarsku godinu. Države sudionice unaprijed će obavijestiti Centar za sprečavanje sukoba o svim eventualnim promjenama u spomenutoj informaciji. Centar za sprečavanje sukoba obavijestit će sve države sudionice o primljenim informacijama najkasnije do 1. prosinca.

IV. PRETHODNO IZVJEŠĆIVANJE (NOTIFIKACIJA) O NEKIM VOJNIM AKTIVNOSTIMA

(36)

Države sudionice će u pismenom obliku sukladno odredbama iz članaka (151) i 152) izvijestiti ostale države sudionice, najmanje 42 dana unaprijed, o početku izvjestivih³ vojnih aktivnosti u području primjene MGPS.

(39)

Izvješće će podnijeti država sudionica na čijem se teritoriju navedena aktivnost planira (država domaćin) čak i ako snage te države ne sudjeluju u toj aktivnosti ili ako je njihova jačina ispod razine koja podliježe izvješćivanju. To neće oslobađati ostale države sudionice njihove obveze da podnesu izvješće ako njihov udjel u planiranoj vojnoj aktivnosti dostigne izvjestivu razinu.

(40)

Izvješće će se podnijeti za svaku od dolje nabrojenih vojnih aktivnosti na terenu, koje se budu odvijale kao jedinstvena aktivnost u području primjene MGPS na niže definiranoj razini ili iznad nje:

(40.1)

Uključivanje postrojba kopnenih snaga⁴ država sudionica u istoj vježbi koja se obavlja pod jednim jedinim operativnim zapovjedništvom zasebno ili u kombinaciji s eventualnim zračnim ili mornaričkim komponentama.

(40.1.1)

Ta će vojna aktivnost podlijetati izvješćivanju kad god bude uključivala, u bilo koje doba tijekom aktivnosti:

- najmanje 9.000 vojnika, uključujući ljudstvo za potporu ili
- najmanje 250 borbenih tenkova ili
- najmanje 500 oklopnih borbenih vozila, kako su definirana u Dodatku III., članak (2) ili
- najmanje 250 samohodnih i vučnih topničkih oružja, minobacača i višecijevnih raketnih bacača (kalibra 100 mm i više)

ako su ustrojeni u diviziju ili najmanje dvije brigade/pukovnije koje ne moraju biti podređene istoj diviziji.

(40.1.2)

Sudjelovanje zračnih snaga država sudionica bit će obuhvaćeno u izvješću ako se predviđa da će tijekom aktivnosti biti 200 ili više letova letjelica, isključivši helikoptere.

(40.2)

Sudjelovanje vojnih snaga u amfibijskom desantu⁵, helikopterskom desantu ili u padobranskom napadu u području primjene MGPS.

(40.2.1)

Te će vojne aktivnosti podlijegati izvješćivanju kad god koja bilo od njih bude uključivala najmanje 3.000 vojnika.

(40.3)

Sudjelovanje postrojba kopnenih snaga država sudionica u premještaju iz mjesta izvan područja primjene MGPS do odredišta u tom području, ili iz mjesta u području primjene MGPS do točaka koncentracije u tom području radi sudjelovanja u izvjestivoj vježbi ili radi koncentracije.

(40.3.1)

Prispjeće ili koncentracija tih snaga podlijegat će izvješćivanju kad god aktivnost u bilo koje doba bude uključivala

- najmanje 9.000 vojnika, uključujući ljudstvo za potporu,
ili
- najmanje 250 borbenih tenkova,
ili
- najmanje 500 oklopnih borbenih vozila, kako su definirana u Dodatku III., članak (2),
ili
- najmanje 250 samohodnih i vučnih topničkih oružja, minobacača i višecijevnih raketnih bacača (kalibra 100 mm i više)

ako su ustrojeni u diviziju ili najmanje dvije brigade/pukovnije koje ne moraju biti podređene istoj diviziji.

(40.3.2)

Snage koje su premještene u područje (primjene MGPS) podlijegat će svim odredbama dogovorenih MGPS kad napuste odredišta radi sudjelovanja u izvjestivoj vježbi ili radi koncentracije u području primjene MGPS.

(41)

Izvjestive vojne aktivnosti koje se obavljaju bez prethodne obavijesti jedinicama što će u njima sudjelovati izuzimaju se od zahtjeva za prethodnim izvješćivanjem najmanje 42 dana unaprijed.

(41.1)

Izvješćivanje o takvim aktivnostima koje prelaze dogovorene pragove uslijedit će u doba kad jedinice, što su uključene u te aktivnostima, započnu s tim aktivnostima.

(42)

Pismeno izvješće o svakoj izvjestivoj vojnoj aktivnosti bit će u ovom dogovorenom obliku:

(43) (A) **Opće obavijesti:**

- (43.1) Oznaka/naziv vojne aktivnosti
- (43.2) Opća svrha vojne aktivnosti
- (43.3) Imena država uključenih u vojnu aktivnost
- (43.4) Razina zapovijedanja i ustroj vojne aktivnosti
- (43.5) Početni i završni datum vojne aktivnosti

(44) (B) Informacije o različitim vrstama izvjestivih vojnih aktivnosti

(44.1) Sudjelovanje postrojba kopnenih snaga država sudionica u istoj vježbi što se obavlja pod jednim jedinim operativnim zapovjedništvom zasebno ili u kombinaciji s eventualno zračnim ili mornaričkim komponentama:

- (44.1.1) Ukupan broj vojnika koji sudjeluju u vojnoj aktivnosti (tj. vojnici kopnenih, amfibijskih, zračnotransportnih ili helikopterskih i zračnodesantnih snaga) i broj sudjelujućih vojnika svake države ako je to primjenljivo;
- (44.1.2) Oznaka, pripadnost, broj i vrsta postrojba i jedinica svake države sve do (naniže) razine brigade/pukovnije ili ekvivalentne razine;
- (44.1.3) Ukupan broj borbenih tenkova za svaku državu;
- (44.1.4) Ukupan broj oklopnih borbenih vozila za svaku državu i ukupan broj lansirnih uređaja vođenih protutenkovskih raketa montiranih na okloplnim vozilima;
- (44.1.5) Ukupan broj topničkih oružja i višecijevnih bacača raketa (kalibra 100 mm ili više);
- (44.1.6) Ukupan broj helikoptera po kategoriji;
- (44.1.7) Predviđeni broj letova letjelica isključivši helikoptere;
- (44.1.8) Svrha zračnih zadataka (djelovanja);
- (44.1.9) Kategorije sudjelujućih letjelica;
- (44.1.10) Razina zapovijedanja i ustroja sudjelovanja zračnih snaga;

(44.1.11)

Topnička vatra s broda na kopno;

(44.1.12)

Podaci o drugoj mornaričkoj potpori s broda na kopno;

(44.1.13)

Razina zapovijedanja i ustrojavanja sudjelovanja mornaričkih snaga.

(44.2)

Sudjelovanje vojnih snaga u amfibijskom desantu, helikopterskom desantu ili u padobranskom napadu u području primjene MGPS:

(44.2.1)

Ukupan broj vojnika amfibijskih snaga uključenih u izvjestive amfibijske desante i/ili ukupan broj vojnika uključenih u izvjestive padobranske napade ili helikopterske desante;

(44.2.2)

Ako je riječ o izvjestivim desantima, točka ili točke ukrcaja ako se nalaze u području primjene MGPS.

(44.3)

Uključivanje postrojba kopnenih snaga država sudionica u premještanju iz mjesta izvan područja primjene MGPS do odredišta u tom području, ili iz mjesta u području primjene MGPS do točaka koncentracije u tom području radi sudjelovanja u izvjestivoj vježbi ili radi koncentracije:

(44.3.1)

Ukupan broj vojnika koji se premještaju;

(44.3.2)

Broj i vrsta postrojba koje sudjeluju u premještanju;

(44.3.3)

Ukupan broj borbenih tenkova koji sudjeluju u izvjestivom prispjeću ili koncentraciji;

(44.3.4)

Ukupan broj oklopnih borbenih vozila koja sudjeluju u izvjestivom prispjeću ili koncentraciji;

(44.3.5)

Ukupan broj topničkih oružja i višecijevnih raketnih bacača (kalibra 100 mm i više) koji sudjeluju u izvjestivom prispjeću ili koncentraciji;

(44.3.6)

Zemljopisne koordinate mjesta prispjeća i mjesta koncentracije.

(45) (C) **Predviđeno područje unutar područja primjene MGPS i vremenski okvir aktivnosti**

(45.1)

Područje vojne aktivnosti razgraničeno zemljopisnim obilježjima zajedno sa zemljopisnim koordinatama, prema potrebi.

(45.2)

Početni i završni datum svake faze aktivnosti sudjelujućih postrojba u području primjene MGPS (npr., premještanje, raspoređivanje, koncentracija snaga, faza aktivne vježbe, faza izvlačenja);

(45.3)

Taktička svrha svake faze i odgovarajuća zemljopisna područja razgraničena zemljopisnim koordinatama i

(45.4)

Kratak opis svake faze.

(46) (D) **Ostale obavijesti**

(46.1)

Eventualne promjene informacije o aktivnosti pružene u godišnjem kalendaru aktivnosti;

(46.2)

Odnos određene aktivnosti i ostalih izvjestivih aktivnosti.

VI. PROMATRANJE ODREĐENIH VOJNIH AKTIVNOSTI

(47)

Države sudionice pozivat će promatrače iz svih ostalih država sudionica na ove izvjestive vojne aktivnosti:

(47.1)

Sudjelovanje postrojba kopnenih snaga⁶ država sudionica u istoj vježbi koja se obavlja pod jednim jedinim operativnim zapovjedništvom zasebno ili u kombinaciji s eventualnim zračnim

ili mornaričkim komponentama.

(47.2)

Sudjelovanje vojnih snaga u amfibijskom desantu, helikopterskom desantu ili u padobranskem napadu u području primjene MGPS.

(47.3)

U primjeru sudjelovanja postrojba kopnenih snaga država sudionica u premještanju s mjesta izvan područja primjene MGPS do odredišta u tom području, ili s mjesta u području primjene MGPS do točaka koncentracije u tom području radi sudjelovanja u izvjestivoj aktivnosti ili radi koncentracije – koncentracija navedenih snaga. Snage premještene u područje primjene MGPS podlijegat će svim odredbama dogovorenih mjera za gradnju povjerenja i sigurnosti kad napuste mjesta prispjeća radi sudjelovanja u izvjestivoj vježbi ili radi koncentracije u području primjene MGPS.

(47.4)

Navedene aktivnosti podlijegat će promatranju kad god broj uključenih vojnika dosegne ili prijeđe 13.000 ili kad broj uključenih borbenih tenkova dosegne ili prijeđe 300, ili kad broj uključenih oklopnih borbenih vozila kako su definirana u Dodatku III., članak (2), dosegne ili prijeđe 500, ili kad broj uključenih samohodnih ili vučenih topničkih oružja, minobacača i višecijevnih raketnih bacača (kalibra 100 mm i više) dosegne ili prijeđe 250. U primjeru amfibijskog desanta, helikopterskog desanta odnosno padobranskog napada aktivnost će podlijegati promatranju kad god broj uključenih vojnika dosegne ili prijeđe 3.500.

(48)

Država domaćin bit će ona država sudionica na čijem će se teritoriju odvijati izvjestiva aktivnost.

(49)

Država domaćin može delegirati svoje odgovornosti domaćina drugoj državi sudionici ili državama sudionicama koje sudjeluju u vojnoj aktivnosti na teritoriju države domaćina. U takvom će slučaju država domaćin pojedinačno navesti podjelu odgovornosti u pozivu na promatranje aktivnosti.

(50)

Svaka država sudionica može uputiti do dva promatrača za praćenje vojne aktivnosti. Pozvana država može odlučiti hoće li poslati vojne i/ili civilne promatrače, uključujući osoblje akreditirano pri državi domaćinu. Vojni promatrači uobičajeno nose svoje odore i oznake pri obavljanju svojih zadataća.

(51)

Načini promatranja određenih vojnih aktivnosti bit će sukladni odredbama sadržanima u Dodatu IV.

(52)

Država domaćin ili delegirana država odredit će trajanje promatranja što će omogućiti promatračima praćenje izvjestive vojne aktivnosti od vremena postizanja ili prelaženja dogovorenih pravila za promatranje sve dok se po posljednji put u tijeku aktivnosti brojke ne smanje ispod dogovorenog praga.

(53)

Promatrači mogu postavljati zahtjeve u svezi s programom promatranja. Država domaćin ili delegirana država udovoljiti će tim zahtjevima ako to bude moguće.

(54)

Promatrači tijekom svoje misije uživaju prava i imunitet koji je odobren diplomatskim predstavnicima u Bečkoj konvenciji o diplomatskim odnosima.

(55)

Države sudionice će osigurati da službeno osoblje i vojnici što sudjeluju u praćenoj vojnoj aktivnosti, kao i ostalo naoružano osoblje smješteno u području vojne aktivnosti, bude odgovarajuće obaviješteno o nazročnosti, položaju i dužnostima promatrača.

(56)

Država domaćin ili delegirana država ne mora dopustiti promatranje mjesta, postrojenja ili obrambenih objekata s ograničenim pristupom.

(57)

Kako bi promatrači mogli potvrditi da izvjestiva aktivnost koju promatraju nije prijeteće prirode te da se odvija u skladu s odgovarajućim navodima u obavijesti/notifikaciji, država domaćin ili delegirana država će:

(57.1)

Informirati promatrače, na početku programa promatranja, o svrsi, osnovnoj situaciji, fazama aktivnosti i eventualnim promjenama s obzirom na obavijest/notifikaciju o aktivnosti, te uručiti promatračima program promatranja s dnevnom satnicom;

(57.2)

Uručiti promatračima zemljovid u mjerilu od najviše 1:250.000 s prikazom područja odnosne vojne aktivnosti i početne taktičke situacije u tom području. Kako bi se prikazalo cijelo područje odnosne vojne aktivnosti, mogu se dodatno uručiti zemljovidi u manjem mjerilu;

(57.3)

Opskrbiti promatrače potrebnom opremom za promatranje. Uz to, promatrači će se smjeti služiti vlastitim dalekozorima, zemljovidima, fotoaparatima i filmskim kamerama, diktafonima i ručnim pasivnim uređajima za noćno gledanje. Država domaćin ili delegirana država imat će pravo pregleda i odobrenja navedene opreme. Razumijeva se da država domaćin ili delegirana država može ograničiti uporabu određene opreme na mjestima, postrojenjima ili obrambenim objektima s ograničenim pristupom;

(57.4)

Truditi se da uđovolji preporuci da osigura, kad god je to izvedivo i uzimajući u obzir sigurnost promatrača, zračni pregled područja vojne aktivnosti, po mogućnosti helikopterom. Takav bi pregled, ako se izvede, trebao pružiti promatračima priliku da iz zraka promatralju raspored snaga uključenih u aktivnosti i time im pomoći da steknu opći dojam o opsegu i razmjeru aktivnosti. Mogućnost sudjelovanja u takvom pregledu treba pružiti najmanje jednom promatraču iz svake države sudionice zastupljene u promatranju. Helikoptere i/ili zrakoplove može osigurati država domaćin ili druga država sudionica na zahtjev države domaćina i u suglasnosti s državom domaćinom;

(57.5)

Tijekom programa promatranja, najmanje jednom dnevno, obavještavati promatrače, pomoću zemljovidova, o raznim fazama vojne aktivnosti i o njihovu razvoju te obavještavati promatrače o njihovu zemljopisnom položaju. Ako se radi o aktivnostima kopnenih snaga što se obavljaju u kombinaciji sa zračnim ili mornaričkim komponentama, promatrače će obavještavati predstavnici svih uključenih snaga;

(57.6)

Pružiti mogućnost neposrednog promatranja snaga države (država) uključenih u vojnu aktivnost kako bi promatrači stekli dojam o tijeku cijele aktivnosti. U tu će se svrhu promatračima pružiti prilika da promatralju borbene i pomoćne jedinice svih sudjelujućih postrojba na razini divizije ili ekvivalentnoj razini kao i da, kad god je to moguće, posjete jedinice ispod divizijske ili ekvivalentne razine i komuniciraju sa zapovjednicima i vojnicima. Zapovjednici i ostali viši časnici sudjelujućih postrojba kao i posjećenih jedinica izvjestit će promatrače o zadaći i rasporedu svojih jedinica;

(57.7)

Voditi promatrače u području vojne aktivnosti a promatrači će se pridržavati uputa države domaćina ili delegirane države u skladu s odredbama ovog dokumenta;

(57.8)

Omogućiti promatračima pravodobno komuniciranje s njihovim veleposlanstvima ili drugim službenim predstavništvima i konzularnim uredima, pri čemu država domaćin ili delegirana država nije dužna snositi s tim povezane troškove;

(57.9)

Nakon svršetka svakog promatranja, omogućiti promatračima da se sastanu, međusobno kao i s dužnosnicima države domaćina, radi rasprave o tijeku promatrane aktivnosti. Ako su u aktivnost bile uključene druge države, a ne država domaćin, vojni predstavnici tih država bit će također pozvani da sudjeluju u raspravi.

(58)

Države sudionice ne moraju pozivati promatrače na izvjestive vojne aktivnosti koje se izvode bez prethodne obavijesti vojnicima koji u njima sudjeluju ako takve aktivnosti ne traju dulje od 72 sata. Ako takve aktivnosti traju dulje od navedenoga vremena, one će podlijegati promatranju ako se dosegnu ili prijeđu dogovoren pragovi za promatranje. Program promatranja slijedit će što je moguće tješnje sve odredbe o promatranju izložene u ovom dokumentu.

(59)

Državama sudionicama se preporučuje da dopuste predstavnicima medija iz svih država sudionica da budu nazočni promatranim vojnim aktivnostima u skladu s postupcima akreditacije što ih utvrdi država domaćin. U takvim slučajevima, predstavnici medija iz svih država sudionica bit će tretirani bez diskriminacije i omogućit će im se ravnopravan pristup onim elementima aktivnosti koji su otvoreni za predstavnike medija.

(59.1)

Nazočnost predstavnika medija ne smije ometati promatrače u obavljanju dužnosti što ih ovi imaju niti smije ometati tijek vojne aktivnosti.

(60)

Država domaćin ili delegirana država osigurat će prijevoz promatračima od odgovarajućega mesta navedenoga u pozivu do područja u kojem se odvija izvjestiva aktivnost kako bi promatrači bili na položaju prije započinjanja programa promatranja. Također će osigurati promatračima odgovarajuća prijevozna sredstva u samom području vojne aktivnosti i osigurati prijevoz promatračima do odgovarajućega mesta navedenoga u pozivu nakon završetka programa promatranja.

VII. GODIŠNJI KALENDARI

(61)

Svaka će država sudionica razmijeniti sa svim ostalim državama sudionicama godišnji kalendar svojih vojnih aktivnosti što podliježe prethodnom izvješćivanju⁷ u području primjene MGPS i koje su predviđene za iduću kalendarsku godinu. Država sudionica koja će biti domaćin vojnim aktivnostima, podložnima prethodnom izvješćivanju, što ih izvodi koja druga država sudionica (države sudionice), uključit će te aktivnosti u svoj godišnji kalendar. Kalendar će se pismeno dostavljati svake godine, sukladno odredbama sadržanima u člancima (151) i (152), najkasnije do 15. studenoga za iduću godinu.

(62)

Ako država sudionica ne predviđa nikakvu vojnu aktivnost što podliježe prethodnom izvješćivanju, izvjestiti će o tome sve ostale države sudionice kako je propisano za razmjenu godišnjih kalendara.

(63)

Svaka će država sudionica nvesti navedene aktivnosti vremenskim redoslijedom i pružiti obavijesti o svakoj aktivnosti u skladu s ovim:

- (63.1) Broj vojnih aktivnosti koje podliježe izvješćivanju;
- (63.2) Identifikacijski broj aktivnosti;
- (63.2.1) Vrsta i oznaka vojne aktivnosti;
- (63.2.2) Opće značajke i svrha vojne aktivnosti;
- (63.2.3) Države uključene u vojnu aktivnost;
- (63.2.4) Područje vojne aktivnosti opisano, u slučajevima gdje je to primjereni, zemljopisnim značajkama i određeno zemljopisnim koordinatama;
- (63.2.5) Planirano trajanje vojne aktivnosti određeno predviđenim datumima početka i svršetka;
- (63.2.6) Predviđeni ukupan broj vojnika⁷ uključenih u vojnu aktivnost;
- (63.2.7) Predviđeni ukupan broj vojnika za svaku uključenu državu, ako je primjenljivo. Za aktivnosti u kojima sudjeluje više država, država domaćin pružit će takve obavijesti;
- (63.2.8) Vrste vojnih snaga uključenih u vojnu aktivnost;
- (63.2.9) Predviđena razina vojne aktivnosti i oznaka neposrednog operativnog zapovjedništva koje će voditi navedenu vojnu aktivnost;
- (63.2.10) Broj i vrsta divizija čije se sudjelovanje predviđa u vojnoj aktivnosti;

(63.2.11) Sve eventualne dodatne informacije uključujući, *inter alia*, komponente vojnih snaga što ih država sudionica, koja planira vojnu aktivnost, smatra bitnima za tu aktivnost.

(64)

Ako se ukaže potreba za promjenama u vezi s vojnim aktivnostima sadržanima u godišnjem kalendaru, te će se promjene javiti svim ostalim državama sudionicama najkasnije u odgovarajućoj obavijesti/notifikaciji.

(65)

Ako država sudionica otkaže vojnu aktivnost koja je navedena u njezinu godišnjem kalendaru ili je smanji ispod praga koji zahtjeva izvješćivanje, ta će država odmah o tome izvijestiti ostale države sudionice.

(66)

Informacije o vojnim aktivnostima, što podliježu prethodnom izvješćivanju, a nisu uključene u godišnji kalendar, moraju se što prije dostaviti svim državama sudionicama u skladu s formatom godišnjeg kalendarja.

VIII. ODREDBE U SVEZI S OGRANIČENJIMA

(67)

U pogledu vojnih aktivnosti koje podliježu prethodnom izvješćivanju vrijedit će sljedeće odredbe⁷:

(67.1)

Nijedna država sudionica neće unutar tri kalendarske godine obaviti više od jedne vojne aktivnosti podložne prethodnom izvješćivanju koja će obuhvatiti više od 40.000 vojnika ili 900 borbenih tenkova ili 2.000 oklopnih borbenih vozila ili 900 samohodnih i vučnih topničkih oružja, minobacača i višecijevnih bacača raketa (kalibra 100 mm i više).

(67.2)

Nijedna država sudionica neće u tijeku jedne kalendarske godine obaviti više od šest vojnih aktivnosti podložnih prethodnom izvješćivanju s više od 13.000 vojnika ili 300 borbenih tenkova, ili 500 oklopnih borbenih vozila ili 300 samohodnih i vučnih topničkih oružja, minobacača i višecijevnih bacača raketa (kalibra 100 mm i više) ali s ne više od 40.000 vojnika ili 900 borbenih tenkova ili 2.000 oklopnih borbenih vozila ili 900 samohodnih i vučnih topničkih oružja, minobacača i višecijevnih bacača raketa (kalibra 100 mm i više) po aktivnosti.

(67.2.1)

Od tih šest vojnih aktivnosti, nijedna država sudionica neće u jednoj kalendarskoj godini izvesti više od tri vojne aktivnosti podložne prethodnom izvješćivanju s više od 25.000 vojnika ili 400 borbenih tenkova ili 800 oklopnih borbenih vozila ili 400 samohodnih i vučnih topničkih oružja, minobacača i višecijevnih bacača raketa (kalibra 100 mm i više) po aktivnosti.

(67.3)

Nijedna država sudionica neće istodobno izvoditi više od tri vojne aktivnosti što podliježu prethodnom izvješćivanju, s više od 13.000 vojnika ili 300 borbenih tenkova ili 500 oklopnih borbenih vozila ili 300 samohodnih i vučnih topničkih oružja, minobacača i višecijevnih bacača raketa (kalibra 100 mm i više) po aktivnosti.

(68)

Svaka će država sudionica pismeno, sukladno odredbama članaka (151) i (152), dostaviti svim ostalim državama sudionicama, do 15. studenoga svake godine, informacije u svezi s vojnim aktivnostima podložnima prethodnom izvješćivanju, u kojima će sudjelovati više od 40.000 vojnika ili 900 borbenih tenkova, ili 2.000 oklopnih borbenih vozila, ili 900 samohodnih i vučnih topničkih oružja, minobacača i višecijevnih bacača raketa (kalibra 100 mm i više) i koje namjerava izvesti ili čiji domaćin namjerava biti, u drugoj idućoj kalendarskoj godini. To će priopćenje obuhvaćati preliminarne informacije o aktivnosti - opću svrhu, vremenski okvir i trajanje, područje, veličinu i uključene države.

(69)

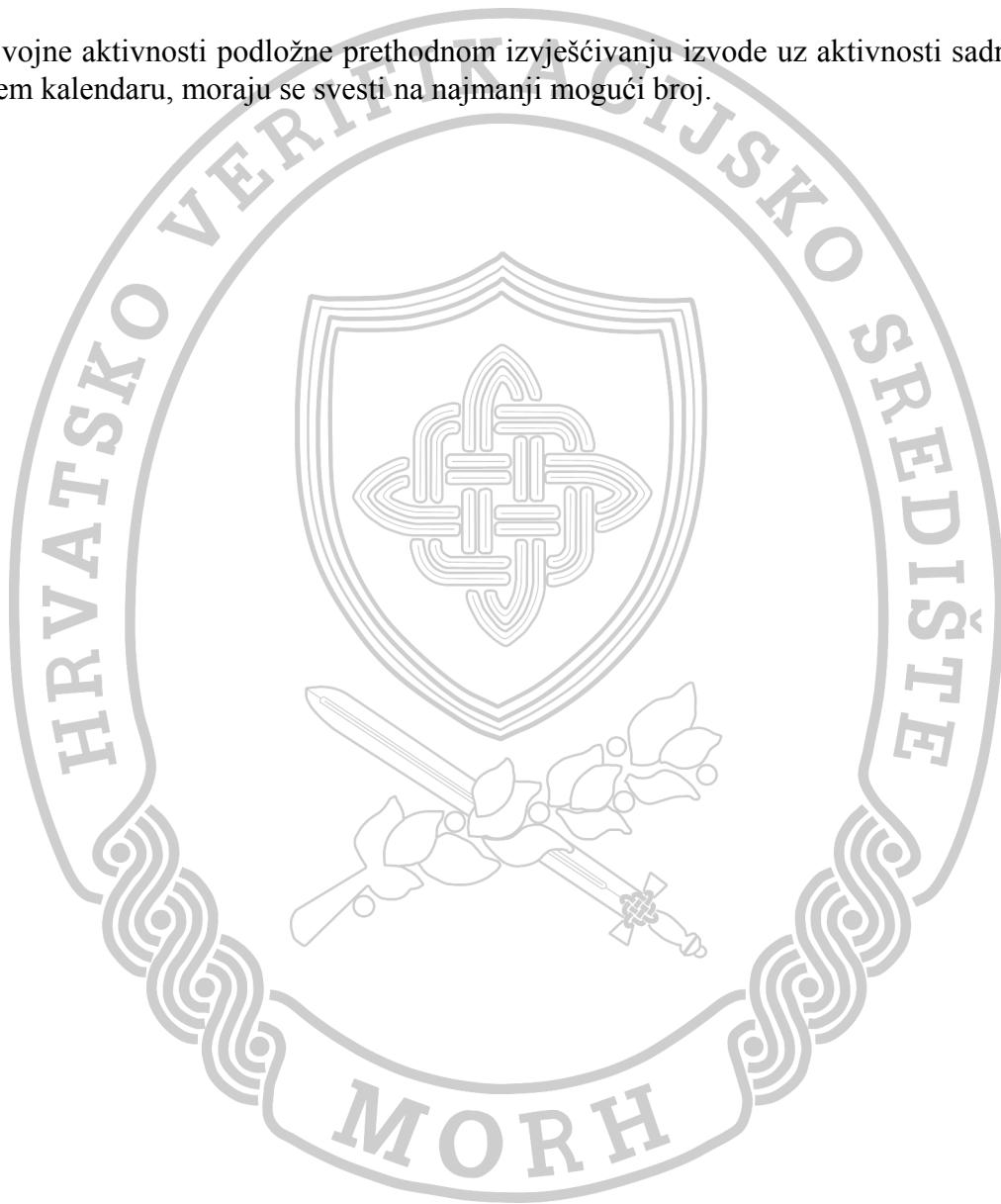
Ako država sudionica ne predviđa izvođenje takvih vojnih aktivnosti izvijestit će o tome ostale države sudionice u obliku utvrđenom za razmjenu godišnjih kalendara.

(70)

Nijedna država sudionica neće izvoditi vojnu aktivnost podložnu prethodnom izvješćivanju s više od 40.000 vojnika, ili 900 borbenih tenkova, ili 2.000 oklopnih borbenih vozila ili 900 samohodnih i vučnih topničkih oružja, minobacača i višecijevnih bacača raketa (kalibra 100 mm i više) ukoliko ta aktivnost nije priopćena kako je gore određeno i ako nije uključena u godišnji kalendar, najkasnije do 15. studenoga svake godine.

(71)

Ako se vojne aktivnosti podložne prethodnom izvješćivanju izvode uz aktivnosti sadržane u godišnjem kalendaru, moraju se svesti na najmanji mogući broj.

IX. UDOVOLJAVANJE I PROVJERA

(72)

Prema madridskom mandatu, mjere za gradnju povjerenja i sigurnosti što ih treba dogovoriti "bit će popraćene adekvatnim oblicima provjere koji odgovaraju njihovu sadržaju".

(73)

Države sudionice su svjesne toga da nacionalna tehnička sredstva mogu utjecati na mogućnost praćenja udovoljavanja dogovorenim mjerama za gradnju povjerenja i sigurnosti.

INSPEKCIJA (NADZOR)

(74)

U skladu s odredbama ovoga dokumenta, svaka država sudionica ima pravo inspekcije na teritoriju svake druge države sudionice u području primjene MGPS. Država koja provodi inspekciju može pozvati druge države sudionice da sudjeluju u inspekciji.

(75)

Svaka država sudionica može uputiti zahtjev za provođenjem inspekcije drugoj državi sudionici u području primjene MGPS.

(76)

Nijedna država sudionica nije obvezna prihvati na svom teritoriju u području primjene MGPS, više od tri inspekcije u jednoj kalendarskoj godini.

(76.1)

Nakon što neka država sudionica prihvati tri inspekcije u jednoj kalendarskoj godini izvijestit će o tome sve druge države sudionice.

(77)

Nijedna država sudionica nije obvezna prihvati više od jedne inspekcije jedne te iste države sudionice u jednoj kalendarskoj godini.

(78)

Inspekcija se neće računati ako se zbog više sile ne može obaviti.

(78.1)

Ukoliko je država koja provodi inspekciju spriječena višom silom obaviti tu inspekciju, dužna je odmah dati detaljno obrazloženje razloga.

(78.2)

Ukoliko je država u kojoj se provodi inspekcija spriječena višom silom prihvati tu inspekciju, ona će odmah, diplomatskim i drugim službenim kanalima, detaljno objasniti razloge te spriječenosti i navesti, po mogućnosti, vremensko trajanje okolnosti zbog kojih se pozvala na *force majeure*. To je moguće učiniti:

(78.2.1)

U odgovoru na zahtjev za provedbom odnosne inspekcije, ili

(78.2.2) U obliku odgovarajućeg priopćenja koje će se uručiti državi koja provodi inspekciju nakon što je na njezin zahtjev odgovoreno potvrđno a prije prispijeća inspekcijske ekipe u ulaznu točku, ili

(78.2.3) Nakon prispijeća inspekcijske ekipe u ulaznu točku. U tom slučaju, odgovarajuće objašnjenje odmah će se uručiti voditelju inspekcijske ekipe.

(79)

Država sudionica, koja je primila zahtjev za provođenjem inspekcije, potvrđno će odgovoriti na zahtjev u dogovorenom roku, podložno odredbama članaka (76) i (77).

(80)

Državi sudionici koja zatraži inspekciju bit će dopušteno naznačiti određeno područje za inspekciju na teritoriju druge države unutar područja primjene MGPS. Navedeno će se područje nazivati 'specificirano područje'. Specificirano područje obuhvaćat će teren na kojem se obavljaju izvjestive vojne aktivnosti ili na kojem se po uvjerenju neke druge države sudionice obavlja izvjestiva vojna aktivnost. Specificirano područje bit će definirano i ograničeno opsegom i razmjerom izvjestivih vojnih aktivnosti, ali neće prelaziti veličinu potrebnu za vojnu aktivnost na razini armije.

(81)

Inspekcijskoj ekipi koju će pratiti predstavnici države na čijem se teritoriju provodi inspekcija bit će na specificiranom području dopušten pristup i ulaz te slobodan pregled, s izuzetkom područja ili osjetljivih točaka kojima je pristup obično uskraćen ili zabranjen, vojnih i drugih obrambenih objekata, kao i brodova ratne mornarice, vojnih vozila i letjelica. Broj i opseg zabranjenih područja mora biti što je moguće ograničeniji. Područja na kojima se mogu obavljati izvjestive vojne aktivnosti neće se proglašavati zabranjenim područjima, izuzevši određene stalne ili privremene vojne objekte/postrojenja koji bi u teritorijalnom smislu trebali da budu što manji, pa se stoga ta područja neće koristiti za sprečavanje inspekcije izvjestivih vojnih aktivnosti. Zabranjena se područja neće iskorištavati na način koji ne bi bio u skladu s dogovorenim odredbama o inspekciji.

(82)

Unutar specificiranog područja inspekciji će podlijegati i snage drugih država sudionica uz snage države na čijem se teritoriju provodi inspekcija. Predstavnici tih država surađivat će tijekom inspekcije s državom u kojoj se inspekcija provodi.

(83)

Inspekcija će biti dopuštena na tlu, iz zraka, ili na oba načina.

(84)

Predstavnici države na čijem se teritoriju provodi inspekcija pratit će inspekcijsku ekipu, uključujući i u vrijeme dok ekipa bude u kopnenim vozilima i u letjelici od početka korištenja tih sredstava do vremena kad se ona ne budu više rabila radi inspekcije.

(85)

U svom zahtjevu, koji se mora uručiti najkasnije 36 sati, ali i ne više od pet dana, prije procijenjenog vremena ulaska na teritorij države na čijem se teritoriju provodi inspekcija, država koja provodi inspekciju navest će:

(85.1) Položaj specificiranog područja određen zemljopisnim koordinatama;

- (85.2) Poželjnu točku (točke) ulaska inspekcijske ekipe;
- (85.3) Način prijevoza do točke (točaka) ulaza i od nje (njih) te, ako je primjenljivo, do i od specificiranog područja;
- (85.4) Mjesto gdje će započeti inspekcija na specificiranom području;
- (85.5) Način inspekcije: sa zemlje, iz zraka ili na oba načina istodobno;
- (85.6) Način inspekcije iz zraka: avionom, helikopterom ili i jednim i drugim;
- (85.7) Hoće li se inspekcijska ekipa služiti terenskim vozilima što će ih osigurati država na čijem se teritoriju provodi inspekcija ili, uz međusobni dogovor, vlastitim vozilima;
- (85.8) Dodatnu opremu za inspekciju, što je podložno posebnom pristanku sukladno članku (95);
- (85.9) Ostale države sudionice koje sudjeluju u inspekcije, ako je primjenljivo;
- (85.10) Podatke radi izdavanja diplomatskih viza inspektorima koji ulaze u državu na čijem se teritoriju provodi inspekcija;
- (85.11) Poželjan radni jezik/jezici OEŠ-a koji bi se rabili tijekom inspekcije.
- (86) Na zahtjev će se odgovoriti u najkraćem mogućem vremenu, ali najkasnije u roku od 24 sata. U roku od 36 sati nakon podnošenja zahtjeva, inspekcijskoj će se ekipi dopustiti ulaz na teritorij države u kojoj se provodi inspekcija.
- (87) Svaki zahtjev za provođenjem inspekcije kao i odgovor na taj zahtjev prenijet će se bez odgode svim državama sudionicama.
- (88) Država u kojoj se provodi inspekcija mora naznačiti točku (točke) ulaza što je moguće bliže specificiranom području. Država u kojoj se provodi inspekcija omogućit će inspekcijskoj ekipi da bez odgode stigne od točke (točaka) ulaza do specificiranog područja. U svom će odgovoru država u kojoj se provodi inspekcija navesti koji će se od šest službenih radnih jezika rabiti tijekom inspekcije.
- (89) Sve države sudionice olakšat će prolaz inspekcijskoj ekipi preko svoga teritorija.
- (90) Inspekcija će se okončati u roku od 48 sati nakon prispjeća inspekcijske ekipe na specificirano područje.
- (91)

U inspekcijskoj ekipi ne može biti više od četiri inspektora. Država koja provodi inspekciju može pozvati druge države sudionice da sudjeluju u njoj. Inspekcijska ekipa može biti sastavljena od državljanina iz najviše triju država sudionica. Na čelu inspekcijske ekipe bit će državljanin države koja provodi inspekciju, a u ekipi će biti najmanje isto toliko državljanina države koja provodi inspekciju koliko ima članova iz bilo koje druge pozvane države. Za inspekcijsku će ekipu biti odgovorna država koja provodi inspekciju, a inspekcija će se računati u njezinu kvotu. Pri inspekciji, inspekcijska se ekipa može podijeliti u dvije podekipe.

(92)

Tijekom svoje misije inspektori i, ako je to primjenljivo, pomoćno osoblje, uživaju prava i imunitete u skladu s Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima.

(93)

Države sudionice će se pobrinuti za to da vojnici, ostalo naoružano osoblje i dužnosnici u specificiranom području budu na odgovarajući način obaviješteni o nazočnosti, položaju i dužnostima inspektora i, ako je to primjenljivo, pomoćnog osoblja. Država u kojoj se provodi inspekcija pobrinut će se za to da njezini predstavnici ne poduzimaju nikakve postupke koji bi mogli ugroziti inspektore i, ako je to primjenljivo, pomoćno osoblje. U obavljanju svojih dužnosti inspektori i, ako je to primjenljivo, pomoćno osoblje uzet će u obzir sigurnosne aspekte što ih izraze predstavnici države u kojoj se provodi inspekcija.

(94)

Država u kojoj se provodi inspekcija osigurat će inspekcijskoj ekipi odgovarajuću prehranu i smještaj na mjestu pogodnome za inspekciju, kao i, po potrebi, medicinsku skrb; time se, međutim, ne isključuje mogućnost da se inspekcijska ekipa služi vlastitim šatorima i hranom.

(95)

Inspekcijska će se ekipa služiti vlastitim zemljovidima, fotografskim aparatima i videokamerama, dalekozorima, ručnim pasivnim uređajima za noćno gledanje i diktafonima. Inspekcijska ekipa može se služiti dodatnom opremom za inspekciju, što valja navesti u zahtjevu za provođenjem inspekcije, i za što je potrebno dobiti poseban pristanak države u kojoj se provodi inspekcija. Nakon dolaska na specificirano područje, inspekcijska će ekipa pokazati opremu predstavnicima države u kojoj se provodi inspekcija. Osim navedenoga, država u kojoj se provodi inspekcija može inspekcijskoj ekipi uručiti zemljovid s prikazom područja predviđenoga za inspekciju.

(96)

Inspekcijskoj se ekipi mora omogućiti pristup odgovarajućim telekomunikacijskim uređajima države u kojoj se provodi inspekcija radi komuniciranja s veleposlanstvima ili drugim službenim i konzularnim predstavništvima države koja provodi inspekciju, što su akreditirani u državi u kojoj se provodi inspekcija.

(97)

Država u kojoj se provodi inspekcija osigurat će inspekcijskoj ekipi pristup odgovarajućoj telekomunikacijskoj opremi radi stalnoga komuniciranja između podekipa.

(98)

Inspektori imaju pravo zahtijevati i dobiti informacije, u dogovorenou vrijeme, od vojnih predstavnika države u kojoj se provodi inspekcija. Na zahtjev inspektora, takve će informacije davati zapovjednici postrojba ili jedinica u specificiranom području. Prijedlozi države u kojoj se provodi inspekcija u svezi s davanjem informacija uzet će se u obzir.

(99)

Država koja provodi inspekciju odredit će hoće li se inspekcija iz zraka obavljati zrakoplovom ili helikopterom ili na oba načina. Letjelica za inspekciju odabrat će se međusobnim sporazumom države koja provodi inspekciju i države u kojoj se inspekcija provodi. Odabrat će se letjelica koja osigurava inspekcijskoj ekipi stalan pregled terena tijekom inspekcije. Letjelicu za inspekciju osigurat će država u kojoj se inspekcija provodi ukoliko se država koja provodi inspekciju i država u kojoj se inspekcija provodi ne dogovore drugačije.

(100)

Pošto se nadležnom tijelu za kontrolu zračnog prometa podnese plan letenja s navodom, *inter alia*, kursa što ga je odabrala inspekcijska ekipa, brzine i visine u specificiranom području, inspekcijskoj letjelici će se bez odgode dopustiti ulaz na specificirano područje. U specificiranom području inspekcijskoj će ekipi na njen zahtjev biti dopušteno skretanje s odobrenoga kursa radi određenih motrenja, s time da takvo skretanje mora biti u skladu s člankom (80), kao i sa zahtjevima glede sigurnosti leta i zračnog prometa. Posada će dobiti upute preko predstavnika države u kojoj se provodi inspekcija, koji će se nalaziti na letjelici tijekom inspekcije.

(101)

Jednom članu inspekcijske ekipe mora se dopustiti, ako se postavi takav zahtjev, da u svako doba prati podatke koje pokazuje navigacijska oprema letjelice i omogućiti pristup zemljovidima i dijagramima, kojima se služi posada letjelice, radi određivanja točne lokacije letjelice tijekom inspekcijskoga leta.

(102)

Inspektori koji provode inspekciju iz zraka odnosno sa zemlje mogu se vraćati u specificirano područje koliko god to puta tijekom inspekcijskog razdoblja od 48 sati.

(103)

U svrhu inspekcije, država u kojoj se provodi inspekcija osigurat će terenska vozila za uporabu na zemljištu bez putova. Kad god se postigne međusobni sporazum, uzimajući u obzir specifičnu konfiguraciju tla područja što je predmet inspekcije, državi koja provodi inspekciju bit će dopušteno služiti se vlastitim vozilima.

(104)

Ako država koja provodi inspekciju osigurava terenska vozila ili letjelice, svako vozilo prati jedan vozač, odnosno, za letjelicu, jedna letačka posada.

(105)

Država koja provodi inspekciju pripremit će izvješće o inspekciji u obliku o kojem su se države sudionice dogovorila. To će se izvješće žurno, ali najkasnije u roku od 14 dana nakon okončanja inspekcije, dostaviti svim državama sudionicama.

(106)

Troškove inspekcije snosit će država u kojoj se provodi inspekcija osim ako se država koja provodi inspekciju služi vlastitom letjelicom i/ili terenskim vozilima. Država koja provodi inspekciju snosit će putne troškove do točke (točaka) ulaza i od njih.

OCJENA (EVALVACIJA)

(107)

Informacije pružene u skladu s odredbama o 'Informacijama o vojnim snagama' i o 'Informacijama o planovima za razmještaj glavnih sustava naoružanja i opreme' podliježu ocjeni.

(108)

Ovisno o niže navedenim odredbama, svaka će država sudionica pružiti mogućnost posjeta aktivnim postrojbama i jedinicama na njihovim uobičajenim mirnodopskim lokacijama, kako je određeno točkom 2. i 3. odredaba o 'Informacijama o vojnim snagama', kako bi omogućila ostalim državama sudionicama ocjenu pruženih informacija.

(108.1)

Neaktivne postrojbe i borbene jedinice koje se privremeno aktiviraju moraju biti na raspolaganju za ocjenu tijekom razdoblja privremenog aktiviranja i to na području/lokaciji aktiviranja naznačenima pod (10.3.2). U takvim slučajevima odredbe za ocjenu aktivnih postrojba i jedinica primjenjivat će se *mutatis mutandis*. Evalvaciski posjet/posjeti obavljeni u skladu s ovom odredbom, računat će se u kvote utvrđene člankom (109).

(109)

Svaka država sudionica ima obvezu prihvati kvotu od jednoga evalvaciskog posjeta po kalendarskoj godini za svakih 60 jedinica, ili njihovih dijelova, prijavljenih prema članku (10). Međutim, nijedna država sudionica nije u obvezi prihvati više od petnaest posjeta po kalendarskoj godini, a broj posjeta u jednom kalendarskom mjesecu ne može biti veći od dva posjeta. Nijedna država sudionica neće biti obvezatna prihvati više od petine svoje kvote posjeta od iste države sudionice; država sudionica s kvotom manjom od pet posjeta neće biti obvezatna prihvati više od jednoga posjeta od iste države sudionice tijekom kalendarske godine. Nijedna postrojba ili jedinica ne može se posjećivati više od dvaput tijekom kalendarske godine, niti je može ista država sudionica posjetiti više no jednom tijekom kalendarske godine.

(109.1)

Država sudionica obavijestit će, ako je primjenljivo, sve ostale države sudionice kad njezina kvota bude ispunjena.

(110)

Nijedna država sudionica neće imati obvezu prihvati više od jednoga posjeta u bilo koje vrijeme na svom teritoriju.

(111)

Ako su postrojbe ili jedinice države sudionice stalno smještene na teritoriju drugih država sudionica (država domaćina) u području primjene MGPS, najveći broj dopuštenih evalvaciskih posjeta njezinim snagama u svakoj državi na koju se to odnosi bit će razmjeran broju njezinih jedinica u pojedinoj državi. Primjena ove odredbe neće utjecati na/mijenjati

broj posjeta što ih navedena država sudionica (država u kojoj su stalno smještene postrojbe ili jedinice) mora prihvati prema članku (109).

(112)

Zahtjevi za takve posjete podnose se najkasnije pet, ali ne ranije od sedam, dana prije procijenjenoga vremena ulaska na teritorij države koja se posjećuje.

(113)

U zahtjevu treba navesti:

- (113.1) Postrojbu ili jedinicu koja se posjećuje;
- (113.2) Predloženi datum posjeta;
- (113.3) Poželjnu točku (točke) ulaza, kao i datum i procijenjeno vrijeme prispjeća evalvaciske ekipe;
- (113.4) Način prijevoza do točke (točaka) ulaza i od nje te, ako je primjenljivo, do postrojbe ili jedinice koja se posjećuje i od nje;
- (113.5) Dodatnu oprema koja će se koristiti prilikom ocjene, što podliježe posebnom odobrenju prema članku (131);
- (113.6) Imena, činove i državljanstvo članova ekipe i, ako je primjenljivo, obavijesti radi izdavanju diplomatskih viza;
- (113.7) Prijedlog radnog jezika/radnih jezika OEES-a koji će se koristiti tijekom posjeta.

(114)

Ako je postrojba ili jedinica neke države sudionice stalno smještena na teritoriju druge države sudionice, zahtjev će se nasloviti državi domaćin i istodobno poslati državi u kojoj je stalno smještena postrojba ili jedinica.

(115)

Na zahtjev će se odgovoriti u roku od 48 sati nakon primitka zahtjeva.

(116)

U slučaju postrojba ili jedinica države sudionice stalno smještenih na teritoriju neke druge države sudionice, odgovor će dati država domaćin u dogovoru s državom u kojoj su te postrojbe ili jedinice stalno smještene. Poslije dogovora između države domaćina i države u kojoj su postrojbe ili jedinice stalno smještene, država domaćin će u svom odgovoru naznačiti sve eventualne odgovornosti što ih je spremna delegirati državi u kojoj su stalno smještene postrojbe ili jedinice.

(117)

U odgovoru će se navesti hoće li postrojba ili jedinica biti raspoloživa za ocjenu predloženoga datuma na svome uobičajenom mirnodopskom položaju.

(118)

Postrojbe ili jedinice mogu se nalaziti na svojemu uobičajenom mirnodopskom položaju, ali ne moraju biti raspoložive za ocjenu. U takvim će slučajevima svaka država sudionica imati pravo da ne prihvati posjet; u odgovoru će se navesti razlozi neprihvaćanja kao i broj dana tijekom kojih postrojba ili jedinica neće biti raspoloživa za ocjenu. Svaka će se država sudionica imati pravo pozvati na ovu odredbu sve do ukupno pet puta te za ne više od ukupno 30 dana po kalendarskoj godini.

(119)

Ako postrojbe ili jedinice nema na njezinu uobičajenom mirnodopskom položaju, u odgovoru će se navesti razlozi i trajanje njezine odsutnosti. Država kojoj se podnese zahtjev može ponuditi mogućnost posjeta postrojbi ili jedinici izvan njezina uobičajenoga mirnodopskog položaja. Ako država kojoj je podnesen zahtjev ne ponudi tu mogućnost, država koja je podnijela zahtjev moći će posjetiti uobičajeni mirnodopski položaj postrojbe ili jedinice. Međutim, država koja podnosi zahtjev može u oba slučaja odustati od posjeta.

(120)

Posjeti se neće uračunavati u kvotu država koje primaju posjete ako se ne obave. Slično tome, posjeti se neće računati i ako se ne obave zbog više sile.

(120.1)

Ukoliko je država koja je podnijela zahtjev spriječena višom silom obaviti evalvaciski posjet, mora odmah detaljno objasniti razloge spriječenosti.

(120.2)

Ukoliko je država kojoj je podnesen zahtjev spriječena višom silom prihvatiti evalvaciski posjet, ona će odmah, diplomatskim i drugim službenim kanalima, potanko objasniti razloge te spriječenosti i, po mogućnosti, navesti vremensko trajanje okolnosti zbog kojih se pozvala na *force majeure*. To je moguće učiniti:

- (120.2.1) U odgovoru na upućeni zahtjev za obavljanjem evalvaciskog posjeta, ili
- (120.2.2) Odgovarajućim priopćenjem koje će se uručiti državi koja je podnijela zahtjev nakon što se pozitivno odgovori na zahtjev za obavljanjem evalvaciskog posjeta i prije no što evalvaciska ekipa pristigne u ulaznu točku, ili
- (120.2.3) Nakon prispjeća evalvaciske ekipe u ulaznu točku. U tom se slučaju odgovarajuće obrazloženje mora odmah dati voditelju evalvaciske ekipe.

(121)

U odgovoru će se navesti ulazna točka (točke) i naznačiti, ako je primjenljivo, vrijeme i mjesto okupljanja ekipe. Ulagna točka (točke) i, ako je primjenljivo, mjesto okupljanja odredit će se što je moguće bliže postrojbi ili jedinici što se posjećuje. Država koja prima posjet pobrinut će se za to da ekipa stigne do postrojbe ili jedinice bez odgode. Država koja prima ocjenjivački posjet navest će u svom odgovoru koji će se od šest službenih radnih jezika rabiti tijekom posjeta.

(122)

Zahtjev i odgovor dostaviti će se bez odgode svim državama sudionicama.

(123)

Države sudionice će olakšati prolaz ekipa preko svojih teritorija.

(124)

Ocenjivačka ekipa može imati najviše tri člana, osim ukoliko se država koja posjećuje i država koja prima posjet prije samoga posjeta ne dogovore drugačije. Ocjenjivačka ekipa može biti sastavljena od državljanina iz najviše triju država sudionica. Voditelj ekipe, i odgovoran za nju, bit će državljanin države koja posjećuje. Država koja posjećuje jest ona država sudionica čiji je zahtjev za obavljanjem ocjenjivačkog posjeta dostavljen državi koja prima posjet. U službenom zahtjevu države koja posjećuje – u skladu s člankom (113.6) – uvijek se navodi podatak o broju članova ekipe i o državljanstvu posjetitelja. Kad je riječ o kvotama, ovakav posjet računa se kao da ga obavlja jedna država. Ne dovodeći u pitanje bitne odredbe članka (109), država koja prima posjet neće odbiti ovakav posjet zbog dvonacionalnoga ili tronacionalnoga sastava ocjenjivačke ekipe

(125)

Članovi ekipe i, ako je primjenljivo, pomoćno osoblje uživaju tijekom misije prava i imunitete u skladu s Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima.

(126)

Posjet će se obaviti tijekom jednoga jedinoga radnog dana i trajati do 12 sati.

(127)

Posjet će početi informativnim izlaganjem (briefingom) o ljudstvu kao i o glavnim sustavima naoružanja i opreme prijavljenima prema članku (10) koje će, u stožeru postrojbe ili jedinice, podnijeti časnik koji zapovijeda postrojbom ili jedinicom, ili njegov zamjenik.

(127.1)

Kad se posjećuje postrojba, država koja se posjećuje može omogućiti pregled ljudstva i glavnih sustava naoružanja i opreme prijavljenih prema članku (10) za tu postrojbu, ali ne i za njezine postrojbe ili jedinice, na njihovim uobičajenim položajima.

(127.2)

Kad se posjećuje jedinica, država koja se posjećuje može omogućiti pregled ljudstva i glavnih sustava naoružanja i opreme te jedinice, prijavljenih prema članku (10) na njihovim uobičajenim položajima.

(128)

Pristup osjetljivim točkama, objektima i opremi ne mora se odobriti.

(129)

Ekipu će u svako doba pratiti predstavnici države koja prima posjet.

(130)

Država koja se posjećuje osigurat će ekipi odgovarajući prijevoz tijekom posjeta postrojbi ili jedinici.

(131)

Ocenjivačka će se ekipa moći služiti vlastitim zemljovidima, fotografskim i video kamerama, dalekozorima i diktafonima. Ekipa se može služiti i dodatnom opremom tijekom ocjene, što se mora navesti u zahtjevu, a podložno je posebnom odobrenju države koja prima

posjet. Nakon prispijeća na položaj postrojbe ili jedinice koja se posjeće, ocjenjivačka će ekipa pokazati svoju opremu predstavnicima države koja prima posjet.

(132)

Posjetom se neće ometati aktivnosti postrojbe ili jedinice.

(133)

Države sudionice će se pobrinuti za to da vojnici, ostalo naoružano ljudstvo i časnici postrojbe ili jedinice budu odgovarajuće obaviješteni u svezi s nazočnošću, položajem i dužnostima članova ekipa i, ako je primjenljivo, pomoćnog osoblja. Države sudionice će se, također, pobrinuti za to da njihovi predstavnici ne poduzimaju ništa što bi moglo ugroziti članove ekipa i, ako je primjenljivo, pomoćno osoblje. U izvršavanju svojih dužnosti članovi ekipa i, ako je primjenljivo, pomoćno osoblje uzet će u obzir aspekte sigurnosti na koje im ukažu predstavnici države koja se posjeće.

(134)

Putne troškove do ulazne točke (točaka) i od njih, uključujući troškove za popunu goriva, održavanje i parkiranje letjelica i/ili terenskih vozila države koja posjeće, snosit će država koja posjeće u skladu s postojećom praksom utvrđenom odredbama o inspekciji u sklopu MGPS.

(134.1)

Troškove evalvacijskih posjeta iza ulazne točke (točaka) snosit će država koja se posjeće, izuzevši kad se država koja posjeće služi vlastitim letjelicama i/ili terenskim vozilima u skladu s člankom (113.4).

(134.2)

Država koja se posjeće pobrinut će se za prehranu i, ako je potrebno, smještaj na lokaciji pogodnoj za izvršenje ocjene, kao i za hitnu medicinsku skrb ukoliko bude potrebno.

(134.3)

U slučaju posjeta postrojbama ili jedinicama države sudionice stalno smještenima na teritoriju druge države sudionice, država u kojoj su stalno smještene takve postrojbe ili jedinice snosit će troškove izvršenja onih obveza koje je na nju delegirala država domaćin prema uvjetima iz članka (116).

(135)

Država koja posjeće pripremit će izvješće o posjetu u obliku o kojem su se države sudionice dogovorile. To će se izvješće brzo, ali u roku koji ne smije prijeći 14 dana od svršetka posjeta, prenijeti svim državama sudionicama.

(136)

Poželjno je da se priopćenja u svezi s udovoljavanjem i verifikacijom prenose preko komunikacijske mreže OESS-a.

(137)

Svaka država sudionica ima pravo zatražiti i dobiti pojašnjenja od bilo koje druge države sudionice u svezi s primjenom dogovorenih mjera za gradnju povjerenja i sigurnosti. Država sudionica od koje je zatraženo pojašnjenje odmah će državi sudionici koja je zatražila pojašnjenje dati traženo pojašnjenje, osim ako nije drukčije navedeno u ovom dokumentu. Ta

će se priopćenja, ovisno o relevantnosti njihova sadržaja, prenijeti svim ostalim državama sudionicama.

X. REGIONALNE MJERE

(138)

Države sudionice pozivaju se na provođenje mjera za povećanje otvorenosti i povjerenja, uključivo i na temelju posebnih sporazuma, na bilateralnoj, multilateralnoj ili regionalnoj razini.

(139)

Uzimajući u obzir regionalnu dimenziju sigurnosti države sudionice stoga mogu, na dobrovoljnoj osnovi, dopuniti mjere za gradnju povjerenja i sigurnosti što se primjenjuju u okviru OEŠ-a dodatnim politički i pravno obvezujućim mjerama, prilagođenima specifičnim regionalnim potrebama.

(140)

Posebno bi se mnoge mjere utvrđene Bečkim dokumentom mogle, na dobrovoljnoj osnovi, prilagoditi i primjenjivati u regionalnom kontekstu. Države sudionice mogu također pregovarati o dodatnim regionalnim MGPS, u skladu s načelima izloženima u članku (142).

(141)

Okvir za pregovore o mjerama o regionalnom izgrađivanju vojnog povjerenja i suradnje trebao bi se utvrditi uz uvažavanje želja država koje bi u njima sudjelovale kao i prirode samih mjera o kojima bi se dogovaralo.

(142)

Te bi mjerne morale:

- (142.1) biti u skladu s temeljnim načelima OEŠ-a, utvrđenim dokumentima te Organizacije;
- (142.2) pridonositi jačanju sigurnosti i stabilnosti u području OEŠ-a, uključivši i ideji o nedjeljivosti sigurnosti;
- (142.3) dodatno ojačati postojeću otvorenost i povjerenje;
- (142.4) dopuniti, bez duplicitiranja ili zamjenjivanja, postojeće MGPS u okviru OEŠ-a odnosno postojeće sporazume o kontroli naoružanja;
- (142.5) biti u suglasju s međunarodnim pravom i obvezama;
- (142.6) slijediti načelo dosljednosti s Bečkim dokumentom te
- (142.7) ne smiju štetiti sigurnosti trećih strana u regiji.

(143)

Dogovorene regionalne MGPS tvore mrežu sporazuma u okviru OEŠ-a koji su međusobno povezani te se uzajamno dopunjaju. Dogovor o regionalnim ili ostalim sporazumima, koji nisu obvezujući za sve države sudionice OEŠ-a, i njihova primjena unutar područja OEŠ-a, u izravnom je interesu svih država sudionica. Države sudionice se stoga pozivaju da izvijestite Forum za sigurnosnu suradnju o pokrenutim regionalnim inicijativama u vezi s

MGPS te o postignutim sporazumima, kao i o njihovoj provedbi. Forum za sigurnosnu suradnju mogao bi služiti kao pohranitelj regionalnih sporazuma o MGPS.

(144)

Širok raspon mogućih mjera može poslužiti regionalnim potrebama, na primjer:

- (144.1) razmjena informacija o obrambenom planiranju, vojnoj strategiji i doktrini u onom dijelu u kojem se odnose na određenu regiju;
- (144.2) daljnje utvrđivanje odredaba u vezi sa smanjivanjem opasnosti;
- (144.3) jačanje postojećega mehanizma za savjetovanje i suradnju u vezi s neuobičajenim vojnim aktivnostima što ih poduzmu države sudionice;
- (144.4) zajednički obučni tečajevi i vojne vježbe;
- (144.5) jačanje vojnih kontakata i suradnje, osobito u graničnim područjima;
- (144.6) uspostava prekogranične komunikacijske mreže;
- (144.7) smanjenje pragova za vojne aktivnosti, osobito kad je riječ o aktivnostima u graničnim područjima;
- (144.8) smanjenje pragova za izvješćivanje o određenim vojnim aktivnostima što ih neka država može izvoditi u određenom razdoblju, osobito u graničnim područjima, i za promatranje tih aktivnosti;
- (144.9) dogovor o dodatnim inspekcijama i ocjenjivačkim posjetima između susjednih država, osobito u graničnim područjima;
- (144.10) povećanje broja članova ocjenjivačkih ekipa i dogovor o višenacionalnom sastavu ocjenjivačkih ekipa;
- (144.11) osnutak dylonacionalnih ili regionalnih verifikacijskih agencija radi koordinacije verifikacijskih aktivnosti izvan same regije.

(145)

Lista prijedloga, kao i zbirka bilateralnih i regionalnih mjera koju sastavlja Centar za sprečavanje sukoba, poslužit će kao izvor iz kojega će države sudionice crpiti ideje i na koji će se oslanjati.

(146)

Države sudionice se pozivaju da Centru za sprečavanje sukoba dostave odgovarajuće obavijesti o takvim mjerama. Zadužuje se Centar za sprečavanje sukoba da redovito dopunjue gore spomenuti dokument te da ga dostavlja državama sudionicama.

(147)

Ukoliko to od njega zatraže strane izravno zainteresirane, Forum za sigurnosnu suradnju može pomagati u oblikovanju i pregovaranju o regionalnim mjerama te u njihovoj provedbi. Forum za sigurnosnu suradnju također može, ukoliko to spomenute strane zatraže, zadužiti Centar za sprečavanje sukoba da pruži tehničku pomoć, olakša postupak razmjene

informacija odnosno da pomaže u svim verifikacijskim aktivnostima u vezi s regionalnim MGPS koje se dogovore.

XI. GODIŠNJI SASTANAK RADI OCJENE PROVEDBE

(148)

Države sudionice će svake godine održati sastanak kako bi raspravile o sadašnjoj i budućoj provedbi MGPS. Rasprava se može proširiti i na:

- (148.1) pojašnjenje pitanja koja proizlaze iz provedbe;
- (148.2) djelovanje dogovorenih mjera, uključivo i uporabu dodatne opreme tijekom inspekcijskih i evalvaciskih posjeta;
- (148.3) implikacije svih informacija, koje proisteknu iz provedbe dogovorenih mjera, za proces gradnje povjerenja i sigurnosti u sklopu OEŠ-a.

(149)

Prije završetka godišnjega sastanka, države sudionice će se dogоворити o dnevnom redu i datumima sljedećega godišnjeg sastanka. Odsutnost suglasnosti u tom pogledu neće biti dostatan razlog za produženje sastanka ako se drugčije ne dogovori. Po potrebi, dnevni red i datumi mogu se dogovoriti između sastanaka.

(150)

Te će sastanke održavati Forum za sigurnosnu suradnju. Forum za sigurnosnu suradnju će razmatrati, po potrebi, i prijedloge podnesene tijekom godišnjega sastanka za ocjenu provedbe kojima je cilj poboljšanje provedbe MGPS.

(150.1)

Centar za sprečavanje sukoba podijelit će, mjesec dana prije sastanka, pregled razmijenjenih godišnjih informacija i zamoliti države sudionice da potvrde ili isprave odgovarajuće podatke.

(150.2)

Centar za sprečavanje sukoba podijelit će, mjesec dana nakon održanoga godišnjega sastanka za ocjenu provedbe, pregled tih prijedloga.

(150.3)

Svaka država sudionica može od bilo koje druge države sudionice zatražiti pomoć u provedbi odredaba ovoga dokumenta.

(150.4)

Države sudionice koje, zbog bilo kojega razloga, ne obave razmjenu informacija sukladno ovom dokumentu, i koje nisu pružile obrazloženje nakon što je Forum za sigurnosnu suradnju najavio sastanak i podsjetio na obveze, na godišnjem će sastanku obrazložiti te razloge i navesti datum do kojega se može očekivati njihovo ispunjenje obveza sukladno ovom dokumentu.

XII. ZAVRŠNE ODREDBE

KOMUNIKACIJSKA MREŽA OESSIONA

(151)

Države sudionice služit će se komunikacijskom mrežom OESSIONA radi prijenosa poruka u vezi s dogovorenim mjerama što ih sadrži ovaj dokument. Mreža služi kao dopuna uporabi diplomatskih kanala.

(152)

Stoga se uporaba i organizacija komunikacijske mreže OESSIONA zasniva na relevantnim dokumentima OESSIONA.

OSTALE ODREDBE

(153)

Tekst ovoga dokumenta bit će objavljen u svim državama sudionicama, koje će ga javno obznaniti i širiti što je više moguće.

(154)

Poziva se glavni tajnik OESSIONA da prenese ovaj dokument glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, vladama država partnera za suradnju Japana i Republike Koreje i vladama sredozemnih država partnera za suradnju (Alžira, Egipta, Izraela, Jordana, Maroka i Tunisa).

PROVEDBA

(155)

Pozivaju se države sudionice da Centru za sprečavanje sukoba dostave po primjerak svih razmijenjenih obavijesti i informacija u vezi s MGPS. U skladu s Pariškom poveljom kojom je Centar za sprečavanje sukoba zadužen za pomaganje u provedbi MGPS, Centar će redovito dostavljati svim državama sudionicama činjenični prikaz svih razmijenjenih informacija u vezi s MGPS.

Činjenični prikaz trebao bi olakšati državama sudionicama analizu tih informacija i neće sadržavati nikakve zaključke Centra za sprečavanje sukoba.

(156)

Države sudionice provodit će ovaj skup međusobno dopunjujućih mjera za gradnju povjerenja i sigurnosti radi poticanja suradnje u pitanjima sigurnosti i smanjivanja opasnosti od vojnoga sukoba.

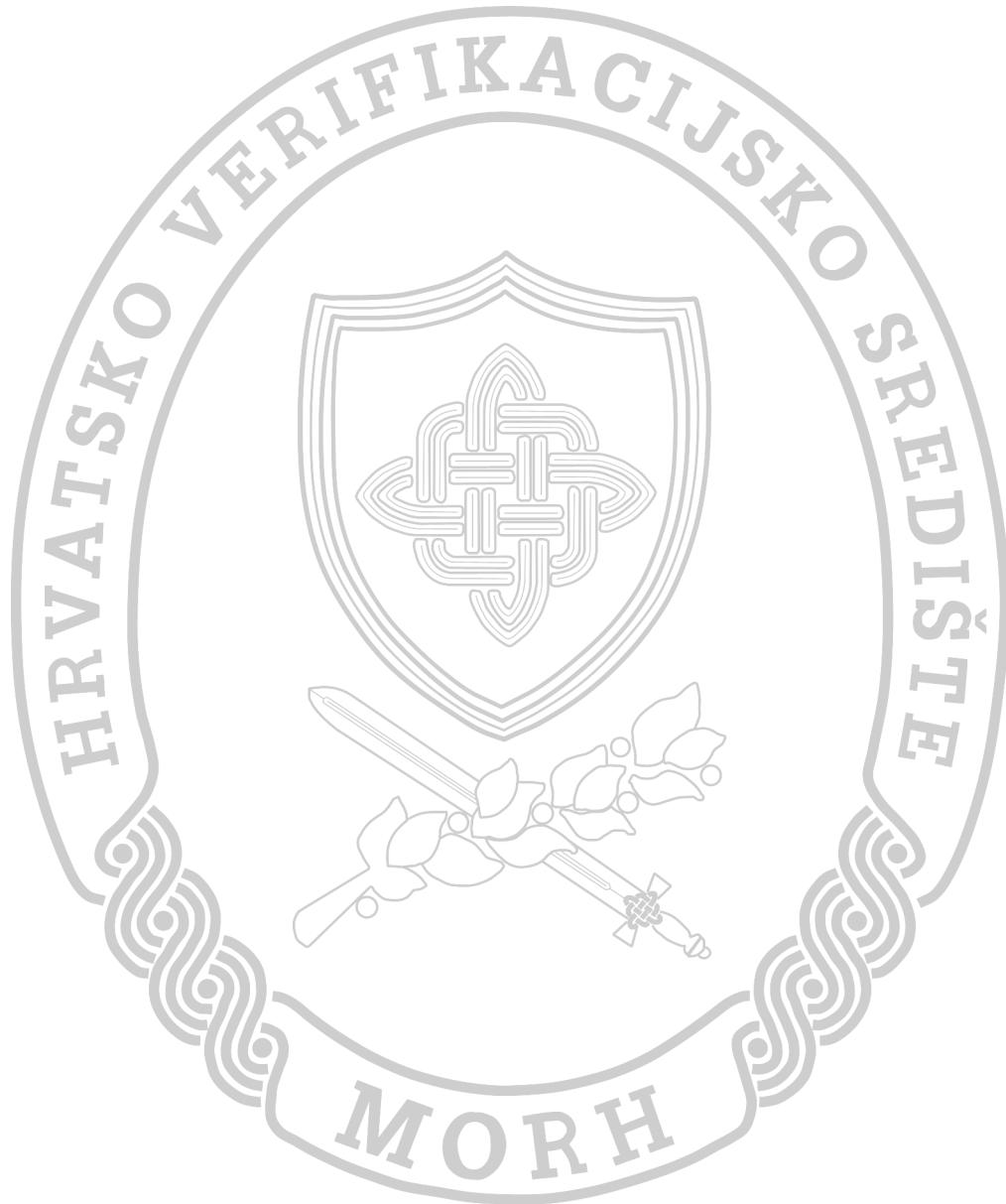
(157)

Kako bi se učvrstilo izvršavanje dogovorenih mjera za gradnju povjerenja i sigurnosti, države sudionice će, po potrebi, uz ostale bitne odredbe ovoga dokumenta, u odgovarajućim tijelima OESSIONA razmatrati kako da se osigura njihova puna provedba.

(158)

Mjere koje se usvajaju ovim dokumentom politički su obvezujuće, a stupit će na snagu 1. siječnja 2000. godine, osim ako nije drukčije utvrđeno.

Carigrad, 16. studenoga 1999.

DODATAK I.

Prema uvjetima Madridskog mandata, područje primjene MGPS određuje se ovako:

“Na temelju jednakosti prava, ravnoteže i reciprociteta, podjednakog uvažavanja interesa sigurnosti svih država sudionica OEŠ-a, te njihovih obveza u svezi s mjerama za gradnju povjerenja i sigurnosti, te za razoružanje u Europi, ove će mjere za gradnju povjerenja i sigurnosti obuhvatiti cijelu Europu kao i susjedno morsko područje* i zračni prostor. One će imati vojno značenje i biti politički obvezujuće, a bit će popraćene odgovarajućim oblicima provjere koji odgovaraju njihovu sadržaju.

Što se tiče susjednog morskog područja* i zračnog prostora, mjere će se primjenjivati na vojne aktivnosti svih država sudionica što se ondje odvijaju kad god te aktivnosti utječu na sigurnost u Europi te kad god su dio aktivnosti koje se odvijaju u cijeloj Europi kako je ona određena, a države sudionice su suglasne da će izvještavati o tim aktivnostima. Pregovorima o mjerama za gradnju povjerenja i sigurnosti na Konferenciji utvrdit će se potrebne specifikacije.

Nijedan dio navedene definicije područja neće umanjivati obveze što su već preuzete u skladu sa Završnim dokumentom. Mjere gradnje povjerenja i sigurnosti koje će se dogovoriti na Konferenciji primjenjivat će se također na sva područja što ih obuhvaćaju odredbe Završnog dokumenta o mjerama gradnje povjerenja i određenim vidovima sigurnosti i razoružanja.

* U ovom kontekstu, pod pojmom 'susjednoga morskog područja' razumijevaju se i oceanska područja uz Europu.

Kad god se u ovom dokumentu upotrijebi izraz 'područje primjene MGPS', vrijedit će gore navedena definicija. Primjenjivat će se i ovaj dogovor:

Obveze preuzete u pismima što su ga predsjedatelju Vijeća OEŠ-a uputile Armenija, Azerbejdžan, Bjelorusija, Kazahstan, Kirgistan, Moldova, Tadžikistan, Turkmenistan, Ukrajina i Uzbekistan 29. siječnja 1992. godine, proširuju primjenu MGPS iz Bečkoga dokumenta 1992. godine na područja navedenih država ako ta područja već nisu bila obuhvaćena time.

Bivša jugoslavenska republika Makedonija, koja je imala status promatrača u vrijeme kad su vođeni pregovori o Bečkom dokumentu 1994., od 12. listopada 1995. godine ima status države sudionice, dok je Andora država sudionica od 25. travnja 1996.

Posljedično, 'područje primjene MGPS' kako je definirano u ovom dodatku, proširuje se i, od navedenih datuma, obuhvaća teritorij i tih država.

DODATAK II.

Standardizirani oblik izvješća koja dostavljaju države sudionice koje nemaju vojnih snaga niti njihovih bitnih sastavnica u području primjene

I. GODIŠNJA RAZMJENA VOJNIH INFORMACIJA**§10.1**

[Država sudionica] obavještava sve ostale države sudionice da nema vojnih snaga niti njihovih bitnih sastavnica u području primjene te stoga dostavlja tomu sukladno izvješće/izvješća za nastupajuću 20xx. godinu kad je riječ o obvezama koje proistječu iz sljedećih poglavlja Bečkog dokumenta (označiti u odgovarajućem kvadratiču):

Ustroj zapovijedanja vojnim snagama

- §10.1.1 Ukupan broj jedinica i godišnja evalvaciju kvota koja iz tega broja proizlazi
- §10.2+10.4 Postrojbe i borbene jedinice kopnenih snaga i amfibijske postrojbe i amfibijske borbene jedinice
- §10.3 Planirana povećanja ljudstva
- §10.3.1 Privremeno aktiviranje neaktivnih jedinica i postrojba
- §10.5 Zrakoplovne postrojbe i borbene zrakoplovne jedinice zrakoplovstva, protuzračne obrane i vojnopolomorskog zrakoplovstva sa stalnom bazom na kopnu
- §11 PODACI O GLAVNIM SUSTAVIMA NAORUŽANJA I OPREME
- §13 INFORMACIJE O PLANOVIMA ZA UVODENJE GLAVNIH SUSTAVA NAORUŽANJA I OPREME

II. OBRAMBENO PLANIRANJE

- §15.1 Obrambena politika i doktrina
- §15.2 Planiranje snaga
- §15.3 Informacije o prošlim izdacima
- §15.4 Informacije o proračunu

VII. GODIŠNJI KALENDARI

 §61

VIII. ODREDBE U VEZI S OGRANIČENJIMA

 §68

DODATAK III.(1) **BORBENI TENKOVI**

(1.1)	Tip	
(1.2)	Nacionalna nomenklatura/ime	
(1.3)	Kalibar glavnog topa	
(1.4)	Težina bez tereta	
(1.5)	Osim toga, podaci o novim tipovima ili verzijama obuhvaćat će i:	
(1.5.1)	mogućnost noćne vidljivosti	da/ne
(1.5.2)	dodatni oklop	da/ne
(1.5.3)	širinu gusjenica	cm
(1.5.4)	mogućnost plovlenja	da/ne
(1.5.5)	opremu za dovod zraka pod vodom	da/ne

(2) **OKLOPNA BORBENA VOZILA**

(2.1)	Oklopni transporteri	
(2.1.1)	Tip	
(2.1.2)	Nacionalna nomenklatura/ime	
(2.1.3)	Tip i kalibar oružja ako ga ima	
(2.1.4)	Podaci o novim tipovima ili verzijama obuhvaćat će i:	
(2.1.4.1)	mogućnost noćne vidljivosti	da/ne
(2.1.4.2)	broj sjedećih mjesta	
(2.1.4.3)	mogućnost plovlenja	da/ne
(2.1.4.4)	opremu za dovod zraka pod vodom	da/ne
(2.2)	Oklopna pješačka borbena vozila	
(2.2.1)	Tip	
(2.2.2)	Nacionalna nomenklatura/ime	
(2.2.3)	Tip i kalibar oružja	
(2.2.4)	Podaci o novim tipovima ili verzijama obuhvaćat će i:	
(2.2.4.1)	mogućnost noćne vidljivosti	da/ne
(2.2.4.2)	dodatni oklop	da/ne
(2.2.4.3)	mogućnost plovlenja	da/ne
(2.2.4.4)	opremu za dovod zraka pod vodom	da/ne

(2.3) Borbena vozila s teškim naoružanjem

(2.3.1)	Tip	
(2.3.2)	Nacionalna nomenklatura/ime	
(2.3.3)	Kalibar glavnog topa	
(2.3.4)	Težina bez tereta	
(2.3.5)	Podaci o novim tipovima ili verzijama obuhvaćat će i:	
(2.3.5.1)	mogućnost noćne vidljivost	da/ne
(2.3.5.2)	dodatni oklop	da/ne
(2.3.5.3)	mogućnost plovlenja	da/ne
(2.3.5.4)	opremu za dovod zraka pod vodom	da/ne

(3) VOZILA SLIČNA OKLOPNIM TRANSPORTERIMA I OKLOPNIM PJEŠAČKIM BORBENIM VOZILIMA

(3.1) Vozila slična oklopnim transporterima

(3.1.1)	Tip
(3.1.2)	Nacionalna nomenklatura/ime
(3.1.3)	Tip i kalibar oružja ako ga ima

(3.2) Vozila slična oklopnim pješačkim borbenim vozilima

(3.2.1)	Tip
(3.2.2)	Nacionalna nomenklatura/ime
(3.2.3)	Tip i kalibar oružja ako ga ima

(4) UREĐAJI ZA LANSIRANJE VOĐENIH PROTUTENKOVSKIH RAKETA KOJI SU TRAJNO MONTIRANI NA OKLOPNA VOZILA ILI SU NJIHOV SASTAVNI DIO

(4.1)	Tip
(4.2)	Nacionalna nomenklatura/ime

(5) SAMOHODNA I VUČNA TOPNIČKA ORUŽJA, MINOBACAČI I VIŠECIJEVNI BACAČI RAKETA (KALIBRA 100 mm I VIŠE)

(5.1) Topnička oružja

(5.1.1)	Tip
(5.1.2)	Nacionalna nomenklatura/ime
(5.1.3)	Kalibar

(5.2) Minobacači

(5.2.1)	Tip
(5.2.2)	Nacionalna nomenklatura/ime
(5.2.3)	Kalibar

(5.3) Višecijevni raketni sustavi

(5.3.1)	Tip
(5.3.2)	Nacionalna nomenklatura/ime
(5.3.3)	Kalibar

(5.3.4) Podaci o novim tipovima ili verzijama obuhvaćat će i:
 (5.3.4.1) broj cijevi

(6) OKLOPNA VOZILA ZA POSTAVLJANJE MOSTOVA

(6.1)	Tip
(6.2)	Nacionalna nomenklatura/ime
(6.3)	Podaci o novim tipovima ili verzijama obuhvaćat će i:
(6.3.1)	- raspon mosta m
(6.3.2)	- nosivost/klasifikacija opterećenja tona

(7) BORBENI ZRAKOPLOVI

(7.1)	Tip
(7.2)	Nacionalna nomenklatura/ime
(7.3)	Podaci o novim tipovima ili verzijama obuhvaćat će i:
(7.3.1)	- tip ugrađenog oružja ako ga ima

(8) HELIKOPTERI

(8.1)	Tip
(8.2)	Nacionalna nomenklatura/ime
(8.3)	Podaci o novim tipovima ili verzijama obuhvaćat će i:
(8.3.1)	- osnovnu ulogu (npr. specijalizirano napadačko djelovanje, višenamjensko napadačko djelovanje, borbena potpora, prijevoz)
(8.3.2)	- tip ugrađenog naoružanja ako ga ima

(9)

U vrijeme podnošenja podataka svaka će se država sudionica pobrinuti da ostale države sudionice dobiju fotografije s prikazom desne ili lijeve strane, te pogledom odozgo i sprijeda, za svaki tip u sklopu odgovarajućih glavnih sustava naoružanja i opreme.

(10)

Fotografije vozila sličnih oklopnim transporterima i oklopnim pješačkim borbenim vozilima obuhvaćat će izgled navedenih vozila s jasnim prikazom njihove interne konfiguracije i ilustracijom specifične značajke po kojoj se takvo vozilo razlikuje i svrstava u kategoriju 'sličnih vozila'.

(11)

Fotografije svakog tipa bit će popraćene bilješkom u kojoj se navodi tipska oznaka i nacionalna nomenklatura za sve modele i verzije tipa prikazanoga na fotografijama. Na fotografijama određenog tipa bit će zabilježeni podaci za taj tip.

DODATAK IV.

Sljedeće odredbe primjenjivat će se u skladu s aktivnostima utvrđenima u poglavljima IV. i VI.:

(1) Pozivi

Pozivi se upućuju sukladno odredbama članaka (151) i (152) svim državama sudionicama 42 dana prije aktivnosti odnosno i ranije. U primjeru vojnih aktivnosti na koje se odnosi članak (41), pozivi će se uputiti zajedno s obavijesti/notifikacijom koja se pruža u skladu s člankom (41.1). Pozivi će sadržavati sljedeće informacije ukoliko je to primjenljivo:

- (1.1) vrsta događaja, npr. posjeti zračnim bazama, vojnim objektima ili vojnim postrojbama, demonstracija novih tipova glavnih sustava naoružanja i opreme odnosno promatranje određenih vojnih aktivnosti;
- (1.2) mjesto na kojem će se aktivnost odvijati, uključujući zemljopisne koordinate kad se radi o posjetima zračnoj bazi;
- (1.3) država koja priređuje događaj i, ako nije ista, država domaćin;
- (1.4) prenesene ovlasti;
- (1.5) je li događaj kombiniran s nekim drugim događanjima;
- (1.6) broj pozvanih posjetitelja ili promatrača;
- (1.7) datum, vrijeme i mjesto okupljanja;
- (1.8) planirano trajanje;
- (1.9) predviđeni datum, vrijeme i mjesto okupljanja pri odlasku nakon završetka programa;
- (1.10) organizacija prijevoza;
- (1.11) organizacija smještaja i prehrane, uključujući dodirnu točku (ime osobe) za komuniciranje s posjetiteljima ili promatračima;
- (1.12) jezik (jezici) koji će se koristiti prilikom odvijanja programa;
- (1.13) oprema koju će osigurati država koja priređuje događaj;
- (1.14) moguće ovlasti od strane države domaćina ili, ako je drugačije, države koja priređuje događaj, za uporabu posebne opreme koju posjetitelji ili promatrači mogu donijeti sa sobom;
- (1.15) upute u vezi s posebnom odjećom koja će biti osigurana;
- (1.16) sve ostale obavijesti uključujući, ako je primjenljivo, oznaku/naziv zračne baze, vojnoga objekta ili postrojbe koja se posjećuje, opis vojne aktivnosti koja će se

promatrati i/ili tip (tipove) glavnih sustava naoružanja i opreme koji će biti razgledani.

(2) Odgovori

(2.1) Odgovori, u kojima će se navesti prihvaća li se poziv ili ne, dostaviti će se u pisrenom obliku, u skladu s odredbama članaka (151) i (152), najkasnije 21 dan prije događanja te će uključivati sljedeće podatke:

- (2.1.1) oznaku poziva;
- (2.1.2) ime i prezime i čin posjetitelja ili promatrača;
- (2.1.3) datum i mjesto rođenja;
- (2.1.4) podatke o putovnicama (broj, datum i mjesto izdavanja, datum isteka);
- (2.1.5) podatke o načinu putovanja, uključujući ime zračnog prijevoznika i broj leta, ukoliko je primjenljivo, te vrijeme i mjesto dolaska.

(2.2) Unutar dva radna dana nakon isteka roka za dostavu odgovora, država koja je uputila poziv obavijestiti će sve države sudionice o svim primljenim odgovorima.

(2.3) Ukoliko odgovor na poziv ne bude na vrijeme prihvачen, pretpostaviti će se da neće biti upućivanja posjetitelja ili promatrača.

(2.4) Odgovore na pozive na koje se odnosi članak (41.1) treba dati najkasnije tri dana nakon odašiljanja poziva.

(3) Financijski aspekti

(3.1) Pozvana država snositi će putne troškove svojega (svojih) predstavnika do mjesta okupljanja pri dolasku te od mjesta okupljanja pri odlasku, koja će po mogućnosti biti ista, i koje će biti navedeno u pozivu;

(3.2) Država koja priređuje događaj snositi će troškove prijevoza od mjesta okupljanja pri dolasku do mjesta okupljanja pri odlasku, koja će po mogućnosti biti ista, kao i troškove odgovarajućega smještaja i prehrane, u civilnom ili vojnem objektu u mjestu prikladnom za izvođenje događaja.

(4) Ostale odredbe

Država sudionica (države sudionice) će, surađujući na odgovarajući način s posjetiteljima odnosno promatračima, osigurati kako ne bi bila poduzeta nikakva aktivnost koja bi mogla štetno utjecati na njihovu sigurnost.

Nadalje, država koja priređuje događaj će:

(4.1) pružiti jednak tretman i iste mogućnosti svim posjetiteljima odnosno promatračima kako bi mogli obavljati svoja zaduženja;

(4.2) ograničiti na nužan minimum vrijeme potrebno za transfer i administrativne poslove tijekom odvijanja događaja;

(4.3) pružiti svu hitnu medicinsku skrb koja bude zatražena.

DODATAK V.Izjava predsjedatelja od 28. studenoga 1994.

Podrazumijeva se da se o provedbenim aspektima mjera za gradnju povjerenja i sigurnosti, kad je riječ o susjednim područjima država sudionica navedenih u opasci u Dodatku I., koje imaju zajedničku granicu s ne-europskim državama koje nisu države sudionice, može raspravljati na budućim godišnjim sastancima za ocjenu provedbe.

BILJEŠKE

¹ U ovom kontekstu, izraz 'uobičajena mirnodopska zračna baza' razumijeva uobičajeni mirnodopski položaj zračne borbene jedinice određen nazivom zračne baze ili vojnog uzletišta na kojem je jedinica stalno smještena.

² Ova se odredba neće primjenjivati ako je neka druga država sudionica već organizirala demonstraciju iste vrste glavnog sustava naoružanja i opreme.

³ U ovom dokumentu, 'izvjestiv' znači 'koji podliježe izvješćivanju'.

⁴ U ovom kontekstu, izraz 'kopnene snage' obuhvaća i amfibijske, zračnotransportne ili helikopterske, te zračnodesantne snage.

⁵ U ovom dokumentu, 'amfibijski desant' obuhvaća ukupno ljudstvo što ga s mora prebacuju pomorske i desantne snage ukrcane na brodovima ili polovilima koje izvode desant na kopno.

⁶ U ovom kontekstu, izraz 'kopnene snage' obuhvaća i amfibijske, zračnotransportne ili helikopterske, te zračnodesantne snage.

⁷ Kako je utvrđeno odredbama o Prethodnom izvješćivanju o nekim vojnim aktivnostima.